PÄÄTÖKSET

KOMISSION PÄÄTÖS,

annettu 19 päivänä syyskuuta 2012,

valtiontuesta SA.31883 (2011/C) (ex N 516/2010), jonka Itävalta on myöntänyt ja aikoo myöntää Österreichische Volksbanken-AG:lle

(tiedoksiannettu numerolla C(2012) 6307)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2013/298/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa [1],

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

(1) Komissio hyväksyi 9 päivänä joulukuuta 2008 [2] Itävallan pankkitukiohjelman, jota sittemmin jatkettiin neljä kertaa [3], kunnes sen voimassaolo lopulta päättyi 30 päivänä kesäkuuta 2011.

(2) Huhtikuussa 2009 Itävallan pankkitukiohjelmasta myönnettiin Österreichische Volksbanken-AG:lle, jäljempänä 'ÖVAG', 1 miljardin suuruinen pääomanlisäys. Lisäksi ÖVAG laski tukiohjelman puitteissa liikkeeseen kolme valtion takaamaa joukkovelkakirjalainaa 9 päivänä helmikuuta, 18 päivänä maaliskuuta ja 14 päivänä syyskuuta 2009. Niistä kukin oli 1 miljardin euron suuruinen. Itävalta myönsi nämä tukitoimenpiteet olettaen ÖVAGin olevan terve rahoituslaitos ja esitti 29 päivänä syyskuuta 2009 kannattavuussuunnitelman.

(3) Valtiontukiarvioinnin kuluessa komissio tuli kuitenkin siihen tulokseen, että pankkia ei voitu pääomanlisäyksen aikaan pitää komission tiedonannon "Rahoituslaitosten pääomapohjan vahvistaminen tämänhetkisessä finanssikriisissä: tuen rajaaminen välttämättömään vähimmäismäärään ja suojatoimet kilpailun kohtuuttoman vääristymisen estämiseksi" [4], jäljempänä 'pääomapohjan vahvistamista koskeva tiedonanto', liitteessä esitettyjen arviointiperusteiden mukaan terveenä. Sen vuoksi vaadittiin rakenneuudistussuunnitelman laatimista. Itävalta katsoi edelleen, että ÖVAG oli ollut terve pankki, mutta esitti 2 päivänä marraskuuta 2010 ÖVAGia koskevan rakenneuudistussuunnitelman, jäljempänä 'alkuperäinen rakenneuudistussuunnitelma'. Tätä suunnitelmaa täydennettiin myöhemmin lukuisissa kirjeissä.

(4) Komissio ilmoitti Itävallalle 9 päivänä joulukuuta 2011 päivätyllä kirjeellä päätöksestään [5] aloittaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely, joka koskee Itävallan ÖVAGille myöntämää 1 miljardin euron pääomanlisäystä ja 3 miljardin euron arvoista takausta, ja kehotti Itävaltaa toimittamaan muutetun rakenneuudistussuunnitelman.

(5) Komission päätös menettelyn aloittamisesta, jäljempänä 'menettelyn aloittamista koskeva päätös', julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* 17 päivänä helmikuuta 2012. Komissio kehotti asianomaisia esittämään huomautuksensa.

(6) Komissio ei saanut asianomaisilta huomautuksia.

(7) Itävallan viranomaiset toimittivat komissiolle 28 päivänä maaliskuuta 2012 rakenneuudistussuunnitelman. Sitä ennen Itävalta toimitti tietoja asiasta useilla kirjeillä, erityisesti 16 päivänä joulukuuta 2011 sekä 1, 13 ja 16 päivänä maaliskuuta 2012 päivätyillä kirjeillä.

(8) Huhtikuun 2012 ja elokuun 2012 välisenä aikana Itävalta ja komissio keskustelivat uudesta rakenneuudistussuunnitelmasta ja tukitoimenpiteistä useissa tapaamisissa, puhelinneuvotteluissa ja muun tiedonvaihdon välityksellä. Uuden rakenneuudistussuunnitelman lopullinen versio, jäljempänä 'uusi rakenneuudistussuunnitelma', esitettiin 4 päivänä syyskuuta 2012.

[1] EUVL C 46, 17.2.2012, s. 3.

[2] Komission päätös, tehty 9 päivänä joulukuuta 2008 valtiontukiasiassa N 557/2008 – *Maßnahmen nach dem Finanzmarktstabilitäts- und dem Interbankmarktstärkungsgesetz für Kreditinstitute und Versicherungsunternehmen in Österreich* (EUVL C 3, 8.1.2009, s. 2).

[3] Tukiohjelman ensimmäinen jatko ja joitakin muutoksia hyväksyttiin 30 päivänä kesäkuuta 2009 (EUVL C 172, 24.7.2009, s. 4), toinen jatko 17 päivänä joulukuuta 2009 (EUVL C 28, 4.2.2010, s. 6), kolmas jatko 25 päivänä kesäkuuta 2010 (EUVL C 250, 17.9.2010, s. 4) ja neljäs jatko 16 päivänä joulukuuta 2010 (EUVL C 20, 21.1.2011, s. 3).

[4] Vrt. komission tiedonannon 13 kohta ja liite (EUVL C 10, 15.1.2009, s. 2).

[5] Komission päätös, annettu 9 päivänä joulukuuta 2011, valtiontukiasiassa SA.31883 – Österreichische Volksbanken-AG:n rakenneuudistus (EUVL C 46, 17.2.2012, s. 3).

(9) Lisäksi Itävalta esitti 4 päivänä syyskuuta 2012 sitoumuksia koskevan asiakirjan, joka on tämän päätöksen liitteenä.

2. KUVAUS

2.1. Tuensaaja ja sen vaikeudet

(10) ÖVAG on Itävallan Volksbank-pankkien (paikallisia luotto-osuuskuntia) keskuslaitos, joka tarjoaa niille keskitettyjä hallinnollisia tukipalveluja, maksuvalmiuden hallintaa ja rahoitustuotteita. Volksbank-pankit ovat yleispankkeja, joiden liiketoiminta on paikallista tai alueellista. Yhdessä keskuslaitoksensa ÖVAGin kanssa ne muodostavat Volksbank-konsernin. Volksbank-pankit omistavat yhteisen holdingyhtiön kautta 60,2 prosenttia ÖVAGista. Muita osakkaita ovat DZ Bank (23,8 %), ERGO-konserni (9,5 %) ja Raiffeisen Zentralbank Österreich AG, jäljempänä 'RZB', Itävallan toiseksi suurimman osuuskuntakonsernin Raiffeisen-konsernin keskuslaitos (5,8 %). Loput 0,6 prosenttia osakkeista ovat hajaomistuksessa ([6]). ÖVAG oli vuoden 2008 lopussa Itävallan neljänneksi suurin pankki, ja sen taseen loppusumma oli 52,9 miljardia euroa ([7]), Moody's-luokitus Aa3 ja Fitch-luokitus A ([8]).

(11) ÖVAGin merkityksellisin maantieteellinen markkina-alue on Itävalta. Lisäksi pankki toimi aiemmin useissa Keski- ja Itä-Euroopan maissa, joissa sen markkinaosuus oli kuitenkin Romaniaa lukuun ottamatta varsin pieni. ÖVAGilla on toimintaa myös Saksassa, mutta se rajoittuu yrityspankki- ja kiinteistörahoitustoimintaan.

(12) Vielä vähän aikaa sitten ÖVAG toimi viidellä liiketoiminta-alalla: yrityspankkitoiminta, vähittäispankkitoiminta, kiinteistöala, rahoitusmarkkinat ja rahoitustoiminta/yleistoiminta. ÖVAG lopetti toimintansa julkisyhteisöjen ja infrastruktuurien rahoituksen alalla vuonna 2008, kun se myi osuutensa Kommunalkredit Austria AG:stä, jäljempänä 'KA' yhden euron nimellisarvosta Itävallan valtiolle. Tarkempia tietoja ÖVAGin aiemmasta liiketoimintamallista on menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä ([9]).

(13) ÖVAGin ongelmien taustalla oli monenlaisia syitä. Kuten jo menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä ([10]) todettiin, sen vaikeuksiin vaikuttivat muun muassa seuraavat tekijät: sen toiminta Keski- ja Itä-Euroopan maissa VB International AG:hen, jäljempänä 'VBI', koottujen vähittäispankkitytäryhtiöidensä kautta, sen toiminta kunta- ja infrastruktuurirahoituksen alalla, sen toiminta kiinteistöalalla, sen sijoitussalkun koostuminen muun muassa Lehman Brothersin ja islantilaisten pankkien liikkeeseen laskemista välineistä sekä sen riippuvuus pankkien välisillä markkinoilla tarjottavasta jälleenrahoituksesta. Nämä tekijät johtivat siihen, että ÖVAG kärsi huomattavia tappioita vuosina 2008 ja 2009 ja että Itävalta myönsi sen hyväksi tukitoimenpiteitä vuonna 2009.

(14) ÖVAG oli käynnistänyt jo vuonna 2009 rakenneuudistusprosessin, jolla pyrittiin muun muassa irrottamaan pankista sen ongelmien pääsyynä olleet toiminnot. Vanhasta sijoituskannasta aiheutuvat riskit aiheuttivat pankille uudestaan painetta vuonna 2011. Kyseessä olivat erityisesti seuraavat seikat:

a) VBI-tytäryhtiöiden tappiot ja kirjanpitoarvoa koskevat arvonalennukset ÖVAGin kirjanpidossa, yhteensä 380 miljoonaa euroa;

b) ÖVAGin sijoituksia koskevat 300 miljoonan euron arvonalennukset, jotka liittyvät valtionvelkakriisistä pahiten kärsineisiin maihin;

c) ÖVAGilla KA:sta jäljellä olleen pääomaosakkuuden poisto, 142 miljoonaa euroa;

d) Investkreditin ([11]), jäljempänä 'IK', kirjanpitoarvon pienentäminen 323 miljoonalla eurolla sen ÖVAGiin sulauttamisen yhteydessä.

(15) Edellä johdanto-osan 14 kappaleessa esitettyjen tappioiden vaikutusten vuoksi Itävalta toteutti ÖVAGin hyväksi toisen pelastamistoimenpiteen, josta sovittiin alkuperäisten osakkeenomistajien kanssa 27 päivänä helmikuuta 2012. Lisäksi ÖVAG muokkasi alkuperäistä rakenneuudistussuunnitelmaansa ja päätti toteuttaa perusteellisen rakenneuudistuksen.

2.2. Tukitoimenpiteet

2.2.1. *Vuoden 2009 tukitoimenpiteet*

(16) ÖVAGin maksuvalmius- ja pääomatilannetta vahvistettiin vuonna 2009 Itävallan pankkitukiohjelman kautta 1 miljardin euron suuruisella pääomanlisäyksellä ja ÖVAGin lainoille myönnetyillä valtiontakauksilla, joiden suuruus oli 3 miljardia euroa. Pääomanlisäyksen ansiosta ÖVAGin ensisijaisten omien varojen osuus nousi 9,2 prosenttiin ja omavaraisuusaste 12,5 prosenttiin.

([6]) Esitetyistä prosenttiosuuksista käy ilmi äänioikeuksien rakenne, eivätkä ne kata ÖVAGin hallussa olevia omia osakkeita. Ennen ÖVAGin pääoman leikkaamista 70 prosentilla ja suunniteltua 484 miljoonan euron pääomankorotusta ÖVAG omisti 1,63 prosenttia omista osakkeistaan.

([7]) Vuoden 2007 lopussa se oli vielä 78,6 miljardia euroa. Lähde: ÖVAGin vuoden 2009 vuosikertomus.

([8]) Fitch ottaa huomioon, että ÖVAG kuuluu Volksbanken-Verbundin suojajärjestelyn piiriin. Sen vuoksi ÖVAGilla on sama liikkeeseenlaskijan luottoluokitus kuin koko konsernilla: pitkäaikainen luottoluokitus A, lyhytaikainen F1.

([9]) Menettelyn aloittamista koskeva päätös, johdanto-osan 7–12 kappale.

([10]) Menettelyn aloittamista koskeva päätös, johdanto-osan 13–19 kappale.

([11]) Investkredit Bank AG on ÖVAGin tytäryhtiö, joka tarjoaa palveluja yritysrahoituksen, myyntilaskurahoituksen, hankerahoituksen sekä ulkomaankaupan ja viennin rahoituksen alalla. Tarkempia tietoja asiasta on menettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen johdanto-osan 7 kappaleessa.

Yhteensä 1 miljardin euron pääomanlisäys

(17) Itävalta merkitsi huhtikuussa 2009 ÖVAGin osuustodistuksia 1 miljardin euron arvosta, jäljempänä 'vuoden 2009 pääomanlisäys'. Tämän välineen myötä valtio ei saa äänioikeutta, vaan etuoikeuskupongin ja vaihto-oikeuden. Välineen voimassaoloa ei ole rajoitettu, ja se merkitään tier 1 -pääomaksi (ensisijaisiksi omiksi varoiksi).

(18) Osuustodistuksiin kuuluu Itävallan pankkitukiohjelman mukaan vuosittain 9,3 prosentin etuoikeuskuponki. Kuudentena ja seitsemäntenä täytenä toimintavuonna osuustodistusten merkinnän jälkeen kupongin arvo nousee kumpanakin vuonna 50 peruspistettä, kahdeksantena vuonna 75 peruspistettä ja yhdeksännestä toimintavuodesta alkaen 100 peruspistettä vuosittain. Tämän osingon arvo on kuitenkin rajoitettu yhteensä enintään 12 kuukauden euriborin suuruuteen lisättynä 1 000 peruspisteellä vuodessa. Kuponki maksetaan vain siinä tapauksessa, että pankki saavuttaa voittoa ja päättää jakaa osinkoa. Tiettynä vuonna maksamatta jääneitä kuponkeja ei siirretä seuraavalle vuodelle. Osuustodistukset osallistuvat mahdollisiin tappioihin suhteessa koko tappioon osallistuvaan pääomaan.

(19) Pankilla on oikeus lunastaa osuustodistukset takaisin milloin tahansa kokonaan tai erissä. Ensimmäisinä kymmenenä toimintavuonna osuuspääoman merkinnän jälkeen takaisin maksettava määrä on 100 prosenttia osuustodistuksien nimellisarvosta, sen jälkeen 150 prosenttia nimellisarvosta ([12]).

(20) Valtiolla on oikeus vaihtaa osuustodistukset ÖVAGin kantaosakkeiksi. Se tarvitsee tähän 1 päivään tammikuuta 2019 saakka pankin hyväksynnän, mutta se voi käyttää vaihto-oikeutta myös ilman pankin hyväksyntää,

a) jos toimintavuoden 2011 osinkoa ei makseta tai ei makseta kokonaisuudessaan, tai

b) jos osinkoa ei makseta tai ei makseta kokonaisuudessaan 31 päivän joulukuuta 2011 jälkeen kahtena peräkkäisenä tilivuonna, tai

c) jos valtiolla on 1 päivänä tammikuuta 2012 vielä nimellisarvoltaan vähintään 700 miljoonan euron arvosta osuustodistuksia, tai

d) jos valtiolla on 1 päivänä tammikuuta 2015 vielä nimellisarvoltaan vähintään 400 miljoonan euron arvosta osuustodistuksia.

Uusia liikkeeseenlaskuja koskevat takaukset

(21) ÖVAGille myönnettiin Itävallan pankkitukiohjelman yhteydessä valtiontakauksia, ja se laski vuonna 2009 liikkeeseen valtion takaamia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 3 miljardin euron arvosta.

Taulukko 1

Valtion takaamat ÖVAGin joukkovelkakirjalainat vuonna 2009

Erä	Nimellisarvo	Liikkeeseenlaskupäivä	Määräaika	Kuponkikorko	Kokonaiskustannukset
1.	1 mrd. euroa	9.2.2009	9.2.2012	3,000 %	157 peruspistettä korkeampi kuin 6 kk:n euribor
2.	1 mrd. euroa	18.3.2009	19.3.2013	3,375 %	194 peruspistettä korkeampi kuin 6 kk:n euribor
3.	1 mrd. euroa	14.9.2009	14.9.2012	2,250 %	155 peruspistettä korkeampi kuin 6 kk:n euribor

Lähde: Uusi rakenneuudistussuunnitelma s. 36.

2.2.2. *Vuoden 2012 tukitoimenpiteet*

(22) ÖVAGille vuonna 2011 aiheutuneiden tappioiden suuruus merkitsee uusia tukitoimenpiteitä, nimittäin valtion toteuttamaa 250 miljoonan euron pääomanlisäystä kantaosakkeiden muodossa, jäljempänä 'vuoden 2012 pääomanlisäys', sekä omaisuuserille myönnettävää takausta, joka johtaa pääoman lisääntymiseen 100 miljoonalla eurolla, jäljempänä 'omaisuuserille myönnettävä takaus'.

Yhteensä 250 miljoonan euron pääomanlisäys

(23) Pääomanlisäys on tarkoitus toteuttaa kahdessa vaiheessa. Aluksi pankin pääomaa alennetaan 70 prosenttia aiheutuneiden tappioiden kompensoimiseksi. Tämän pääomanvähennyksen myötä vähennetään samassa suhteessa myös

([12]) Takaisin maksettava määrä kasvaa sillä prosenttiyksikkömäärällä, jolla sopimuksessa osuustodistuksista luvattu osinko alitettiin, jos jaettavissa olleet vuosivoitot, jotka olisivat riittäneet maksamiseen, jätettiin jakamatta, vaikkei tähän ollut oikeudellista velvoitetta eikä valvontaviranomaisen määräystä.

Itävallan vuonna 2009 merkitsemiä osuustodistuksia. Toisessa vaiheessa ÖVAG saa uutta pääomaa yhteensä 484 miljoonaa euroa. Itävallan valtion on tarkoitus merkitä siitä 250 miljoonaa euroa ja Volksbank-pankkien loppuosuus. Itävallan valtio ja Volksbank-pankit merkitsevät osakkeet 2,181 euron kappalehintaan. Tämän johdosta valtio saa pankista 43,4 prosentin osuuden, ja siitä tulee Volksbank-pankkien (50,2 %) jälkeen sen toiseksi suurin osakkeenomistaja. Pääomanlisäykseen osallistumattomien osakkeenomistajien osuudet heikentyvät seuraavansuuruisiksi: DZ Bank 3,8 prosenttia, ERGO 1,5 prosenttia, RZB 0,9 prosenttia, hajaomistus 0,1 prosenttia.

Omaisuuserille myönnettävä takaus

(24) Mainitun 250 miljoonan euron pääomanlisäyksen lisäksi Itävalta myöntää ÖVAGille 100 miljoonan euron suuruisen omaisuuserille myönnettävän takauksen, joka johtaa ÖVAGin pääoman korotukseen samalla määrällä ja josta maksetaan korvausta 10 prosenttia vuodessa (kuten pääomanlisäys). Omaisuuserille myönnettävän takauksen avulla on tarkoitus vähentää pankin varausten ja poistojen tarvetta ja suojata sen pääomaperustaa. Toimenpide eroaa tavanomaisista ongelmallisiin omaisuuseriin kohdistuvista toimenpiteistä siltä osin, että takaus laaditaan vaikuttamaan lainanantotoiminnan tappioiden varalta tehtyihin varauksiin, joita pankki on jo tehnyt katetuista omaisuuseristä odotettujen tappioiden varalta. Takaus myönnetään näin ollen jo syntyneille (kirjanpidollisille) tappioille.

(25) ÖVAG voi vaatia takauksen käyttöönottoa ja pyytää valtiolta (takauksen myöntäjältä) apua, jos se osoittaa, ettei tiettyä velkaa pystytä perimään takaisin tai velallinen on maksukyvyttömyysmenettelyn kohteena; tämä on mahdollista kuitenkin vain siinä määrin kuin tällainen käyttöönotto on tarpeen sen estämiseksi, että ÖVAG-konsernin ([13]) rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuus ([14]) laskee 31 päivään joulukuuta 2015 mennessä alle 11 prosenttiin. Tämä rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen raja-arvo lasketaan 10 prosenttiin, jos ÖVAG on kyseiseen ajankohtaan mennessä saanut myytyä kaikki osakkeensa Volksbank Romania S.A:sta, jäljempänä 'VBRO', tai VB Leasing International Holding GmbH:sta, jäljempänä 'VBLI'.

(26) Takauksen käyttöönotto ei ole mahdollista ennen 31 päivää joulukuuta 2015. Katettuihin omaisuuseriin liittyvät saapuvat maksut vähennetään mahdollisista saatavista, joita pankilla saattaa olla valtiolta, jos ne ylittävät omaisuuserien arvoltaan alentumattoman ja takaamattoman arvon.

(27) Takauksen käyttöönotosta seuraavat valtion maksuvelvoitteet lykätään 31 päivään heinäkuuta 2016 ilman että lykkäyksestä peritään korkoa. Käytetyt määrät on maksettava takaisin valtiolle, heti kun pankin taloudellinen tilanne sen sallii.

(28) Takauksesta maksetaan 10 prosentin korvaus vuodessa ([15]), ja se koskee 30 päivän syyskuuta 2012 ja 1 päivän tammikuuta 2016 välisenä aikana myönnettyä kokonaismäärää. Käytettyjen määrien kohdalla tämä korvaus korvataan 10 prosentin vuosittaisella maksulla, jota maksetaan siitä hetkestä alkaen, kun määrät käytetään, aina siihen hetkeen saakka, jolloin käytetty määrä on maksettu kokonaan takaisin valtiolle. Jälkimmäinen korvaus on sidottu siihen, että pankki tuottaa voittoa ja saavuttaa 10 prosentin rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuuden, eikä se ole kumulatiivinen.

(29) Valtion tähän takaukseen liittyvä vastuu päättyy 1 päivänä tammikuuta 2016, lukuun ottamatta mahdollisia vaateita, jotka on esitetty ennen kyseistä päivämäärää.

2.3. **Uusi liiketoimintamalli**

Yleiskatsaus

(30) Uuden rakenneuudistussuunnitelman mukaan ÖVAG pyrkii kattavaan yhdentymiseen Volksbank-pankkien kanssa. ÖVAGin ja Volksbank-pankkien välillä otetaan käyttöön yhteenliittymämalli (*Verbundmodell*). ÖVAGin rooli supistetaan Itävallan Volksbank-pankkien keskuslaitokseksi. Sen tehtäväksi tulee keskittyminen Volksbank-pankeille tarjottaviin palveluihin, kuten likviditeetin sammiointiin, avustamiseen suurten lainojen tarjoamisessa ja valtion tuotteiden tarjoamiseen Volksbank-pankeille ja niiden asiakkaille. Tämän myötä sen taseen loppusumma pienenee ja sen liiketoimintamalli yksinkertaistuu huomattavasti. Liiketoiminta-alat, jotka aiheuttivat pankin ongelmat tai jotka eivät kuulu Volksbank-pankkien keskuslaitoksen tehtäväkenttään, lakkautetaan tai myydään. Pankki yhdistää nämä liiketoiminta-alat sisäiseksi lakkautettavien alojen lohkoksi (muu kuin ydinliiketoiminta).

(31) Taseen loppusumma supistuu syyskuun 2008 lopun 91 miljardista eurosta ([16]) 19 miljardiin euroon vuonna 2017. Siitä [12–15] (*) miljardia euroa kuuluvat uuteen ydinliiketoimintaan (loppuosassa on kyse lakkautettavasta, muusta kuin ydinliiketoiminnasta). Riskipainotettujen omaisuuserien arvo alenee perusskenaariossa 35,2 miljardista eurosta (2008) noin [9–12] miljardiin euroon vuonna 2017.

Yhteenliittymämalli

(32) Yhteenliittymämalliin kuuluu yhteisvastuu sekä säännelty likviditeetin siirto jäsenten välillä *(Liquiditätsverbund)* yhdessä kaikkien jäsenten velkojille tarjottavan yhteisen taloudellisen suojan kanssa *(Haftungsverbund)*. Yhteenliittymämallin myötä yhteen liittyneet pankit säilyttävät oikeudellisen riippumattomuutensa, ja jäsenet voivat käyttää verkoston yhteistä organisaatioinfrastruktuuria.

([13]) ÖVAG ja sen tytäryhtiöt/osakkuudet, erityisesti VB Factoring Bank Aktiengesellschaft, VB Leasing Finanzierungsgesellschaft m. b. H. ja Volksbank Invest Kapitalanlagegesellschaft m. b. H.

([14]) Rajoituksettomat ensisijaiset omat varat Baselin pankkivalvontakomitean määritelmän mukaisesti (*Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems*, joulukuu 2010 (tarkistus kesäkuu 2011) http://www.bis.org/publ/bcbs189.htm).

([15]) Tämä maksu kuuluu pankin juokseviin kuluihin, eikä se sen vuoksi riipu siitä, saako ÖVAG voittoa vai ei.

([16]) Sen jälkeen, kun kuntarahoitusalalla toimiva ÖVAGin tytäryhtiö KA oli myyty Itävallan valtiolle, ÖVAGin taseen loppusumma oli vuoden 2008 lopussa 52,9 miljardia euroa.

(*) Liikesalaisuuksia; niistä esitetään mahdollisuuksien mukaan suuruusluokka [hakasuluissa].

(33) ÖVAGin tehtävänä on keskuslaitoksena taata yhteenliittymään kuuluvien Volksbank-pankkien vakavaraisuus ja likviditeetti konsolidoitujen tilinpäätösten perusteella ja valvoa sitä. Lisäksi ÖVAG vastaa muun muassa koko konsernin etujen edustamisesta, konsernitason tiedotustoiminnasta sekä tukitoiminnoista tietyissä back office -palveluissa, kuten arvopapereita koskevissa liiketoimissa, logistiikassa, vaatimusten mukaisuutta koskevien ryhmästandardien laatimisessa ja rahanpesun torjunnassa. Lisäksi pankille siirretään uusia tehtäviä *(Verbundfunktionen)*, joita pankkivalvontalainsäädännön perusteella tai tehokkuusnäkökohtien vuoksi on parempi hoitaa keskustasolla. Tähän kuuluu erityisesti vastuu yhteisten pankkivalvontasäännösten täyttymisestä (esimerkiksi vakavaraisuus, likviditeetti, yhteenliittymän sisäisen pääoman riittävyyden arviointimenettely ja sisäinen tarkastus). Lisäksi siihen sisältyy (yksilöllisten) tuotteiden myynnin ja markkinoinnin tukeminen.

(34) Itävallan pankkilaitoslain (*Bankwesengesetz*) ([17]) mukaan ÖVAG vastaa yhteenliittymämallin mukaisena keskuslaitoksena kaikista yhteenliittymän velvoitteista. Yksittäisten Volksbank-pankkien vastuu yhteenliittymästä rajoittuu niiden omien varojen osuuteen, joka ylittää näiden pankkien omien riskipainotettujen omaisuuserien kattamiseen vaadittavan pankkivalvontasäännösten mukaisen vähimmäismäärän. Kaikkien yhteenliittymään kuuluvien Volksbank-pankkien "ylimääräinen pääoma" oli 31. joulukuuta 2011 [450–500] miljoonaa euroa, jos laskenta perustuu rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen 8 prosentin osuuteen, ja [600–650] miljoonaa euroa, jos perustaksi asetetaan 7 prosentin rajoituksettomat ensisijaiset omat varat.

(35) Toinen yhteenliittymämallin tärkeä piirre on likviditeetin alalla harjoitettava yhteistyö. Itävallan lainsäädännön mukaan tähän yhteistyöhön kuuluu muun muassa se, että Volksbank-pankeilla on velvollisuus pitää 14 prosenttia talletuksistaan ÖVAGissa vähimmäisvarantona. Lisäksi ÖVAG voi yhdistää Volksbank-pankeilta peräisin olevia vakuuksia (luotot, joiden vakuutena on kiinteistö), joita voidaan käyttää kiinneobligaatioilla tapahtuvaan jälleenrahoitukseen. Tällä hetkellä Volksbank-pankkien hallussa on [2–5] miljardin euron arvosta omaisuuseriä, joita mahdollisesti voidaan käyttää tällaisina vakuuksina. Toinen olennainen elementti ÖVAGin vakaan likviditeettitilanteen takaamisessa oli verkkopankkipalvelu *Livebankin* siirtäminen eräältä paikalliselta Volksbank-pankilta ÖVAGille vuonna 2011. Sen myötä ÖVAG pääsee suoraan yksityisasiakkaiden talletuksiin ja sen riippuvuus pankkien välisillä markkinoilla tarjottavasta jälleenrahoituksesta, mikä oli yksi sen ongelmista, pienenee. Toiseksi se mahdollistaa Volksbank-pankkien verkkopankkitoiminnan keskittämisen yhteenliittymämallin mukaisesti.

([17]) Lyhenne BWG.

Y d i n t o i m i a l a

(36) Ydintoimiala koostuu kolmesta osa-alueesta: luotto- ja konsortiotoiminta, rahoitusmarkkinat ja rahoitustoiminta/yleistoiminta. ÖVAG arvioi, että vuonna 2017 ydintoimialan kokonaisvarat olisivat yhteensä [12–15] miljardia euroa (16,8 miljardia euroa vuoden 2012 lopussa) ja riskipainotettujen omaisuuserien suuruus olisi [4–6] miljardia euroa vuoden 2017 lopussa.

(37) Luotto- ja konsortiotoiminnan osa-alue kattaa kolme yksikköä: Kredit Verbundbank, VB Factoring ja Mobilienleasing Österreich, jäljempänä 'VBLF'. ÖVAG pitää tätä toimintaa osana ydintoimialaansa Volksbank-pankkien kanssa. Liiketoiminta keskittyy Itävaltaan.

(38) Kredit Verbundbank -yksikkö kattaa luotto- ja konsortiotoiminnan yhteenliittymään kuuluvien pankkien kanssa ([18]). Myös VB Factoring- ja VBLF-tytäryhtiöiden tuottamat palvelut katsotaan keskeisiksi yhteenliittymätoiminnoiksi. VBLF on Itävallan suurimpia henkilöautojen, kuorma-autojen ja toimistoautomaatiolaitteiden leasingvuokrauksen tarjoajia. Yhteys Volksbank-pankkeihin merkitsee sitä, että VBLF on tulevaisuudessakin osa ÖVAGin liiketoimintastrategiaa. VB Factoring on ÖVAGin kokonaan omistama tytäryhtiö, ja se hoitaa suurimman osan Volksbank-pankkien myyntilaskurahoitustoiminnasta.

(39) Rahoitusmarkkinoiden osa-alue kattaa erityisesti yksiköt Profit-Center Group Treasury, Volksbank Investments, Immo KAG sekä verkkopankkitoiminnan (Livebank) Rahoitusmarkkinoiden osa-alue vastaa lyhyt- ja pitkäaikaisesta likviditeetistä, arvopaperi- ja valuuttakaupasta sekä likviditeetti- ja markkinahintariskien hallinnasta. Tämän lisäksi kyseinen osa-alue toimittaa tuotteita myös Volksbank-pankeille sekä koti- ja ulkomaisille institutionaalisille asiakkaille.

(40) Rahoitustoiminnan/yleistoiminnan osa-alue koostuu kahdesta yksiköstä: pääomamarkkinat sekä varojen ja velkojen hallinta. Lisäksi tähän osa-alueeseen kuuluviksi lasketaan myös VB Services für Banken GesmbH:n (ulkoistettu palveluyhtiö) ja eri holdingyhtiöiden toiminnot.

([18]) Mukaan luetaan myös konsortiolainat, jotka myönnetään yhdessä IMMO Bankin kanssa. Se on Volksbank-sektorin asiantuntija asunto-omaisuuden rahoituksen alalla.

Ydintoimialan ulkopuoliset osa-alueet

(41) Ydintoimialan ulkopuolelle jäävät kaikki osakkuudet ja aikaisemmat liiketoiminta-alueet, jotka eivät jatkossa enää kuulu ÖVAGin ydintoimialaan. Tämän toimialan kokonaisvaroiksi arvioidaan 11,7 miljardia euroa vuonna 2012 (riskipainotetut omaisuuserät 11,0 miljardia euroa) ja [3–5] miljardia euroa vuonna 2017 (riskipainotetut omaisuuserät [3–5] miljardia euroa). ÖVAGin tarkoituksena on supistaa näiden osa-alueiden riskipainotetut omaisuuserät alle 1 miljardiin euroon vuoteen 2026 mennessä. Tähän toimialaan kuuluvat salkut lakkautetaan tai pyritään myymään.

(42) Ydintoimialan ulkopuolisten osa-alueiden lakkautettavat osat sisältävät erityisesti yritysrahoitussalkun, joka kattaa suuren osuuden tämänhetkisestä yrityksille suunnatun luotonannon (Keski- ja Itä-Eurooppa) liiketoiminta-alueesta, koko vipurahoituksen (Itävalta ja Keski- ja Itä-Eurooppa) liiketoiminta-alueen, kansainvälisen hankerahoituksen liiketoiminta-alueen sekä yritysasiakastoiminnan, siltä osin kuin nämä eivät liity konsortiotoimintaan Volksbank-pankkien kanssa. Frankfurtin toimipaikka ei enää kuulu ÖVAGin ydintoimialoihin. Lisäksi koko kiinteistötoimiala on tarkoitus lakkauttaa, eikä se jatkossa enää kuulu pankin liiketoimintamalliin. Jo vuonna 2010 myytiin kiinteistöalalla toimivan omaisuudenhoitoyhtiö Europoliksen kiinteistösalkku.

(43) Toinen tähän toimialaan kuuluva osa on VBLI, leasingpalveluja tarjoava tytäryhtiö, josta ÖVAG omistaa 50 prosenttia ([19]). VBLI-konserni tarjoaa leasingpalveluja kahdeksassa Keski-, Itä- ja Kaakkois-Euroopan maassa. Lisäksi sillä on noin 8 prosentin vähemmistöosakkuus Unkarissa toimivassa leasingyhtiössä, jonka pääosakas on VR Leasing. VBLI:n toiminnot täydensivät VBI:n kansainvälistä luottoliiketoimintaa. Kansainvälisestä pankkitoiminnasta luopumisen yhteydessä pankki suunnittelee myyvänsä osuutensa VBLI:stä 31 päivään joulukuuta [2013–2017] mennessä. Helpottaakseen myyntiä ÖVAG on jo alentanut kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisessa tilinpäätöksessään osakkuutensa arvoa [30–60] prosenttia [50–70] miljoonaan euroon. Ellei myynti näytä realistiselta vuoden [2013–2017] loppuun mennessä, uusia liiketoimia ei enää tehdä 31 päivästä joulukuuta [2013–2017] ja VBLI lopettaa toimintansa asiaa koskevien säännösten mukaisesti ([20]).

(44) Ydintoimialan ulkopuolisiin osa-alueisiin kuuluu myös VBRO, joka vuonna 2010 jätettiin VBI:n myynnin ulkopuolelle. VBRO on taseen loppusummalla mitattuna Romanian seitsemänneksi suurin pankki. Pankin toiminta Romanian markkinoilla keskittyy vahvasti yksityisasiakkaille ja pienehköille yritysasiakkaille myönnettyihin luottoihin, joiden vakuutena on kiinteistö ja jotka ovat pääasiassa ulkomaan valuutan määräisiä. ÖVAG toteuttaa VBRO:ssa parhaillaan rakenneuudistusta. Sivukonttorirakenne uudistettiin vuonna 2011, mikä johti sivukonttoreiden määrän huomattavaan supistumiseen. Sivukonttoreiden työntekijämäärää vähennettiin 25 prosenttia. Tämänhetkisten kehysedellytysten mukaan etusijalle asetetaan talletusten ja maksuliikennepalvelujen hankinta, kun taas antolainaustoimintaa supistetaan merkittävästi. Uuden liiketoimintastrategian mukaan VBRO:ta kehitetään yleispankiksi, jolla on tasapainoisempi tuotevalikoima, ja pyritään vähentämään sellaisten luottojen melko korkeaa suhteellista osuutta, joiden vakuutena on kiinteistö ja jotka ovat ulkomaan valuutan määräisiä. VBRO:n riippuvuutta sen osakkeenomistajien antamasta rahoituksesta pyritään vähentämään ja luottojen ja talletusten välistä suhdetta parantamaan. Suunnitelmaan kuuluu myös strategia järjestämättömien lainojen hoitamiseksi. Vaikka VBRO uskoo tuloksensa pysyvän positiivisena koko rakenneuudistusajanjakson ajan, rakenneuudistussuunnitelmassa on asetettu varovaisempi lähtökohta, nollatulos. ÖVAG aikoo myydä VBRO:n vuoden [2013–2017] loppuun mennessä. Helpottaakseen myyntiä ÖVAG on jo alentanut osakkuutensa arvon kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisessa tilinpäätöksessään [0-50] euroon. Ellei VBRO:n myynti näytä realistiselta vuoden [2013–2017] loppuun mennessä, uusia liiketoimia ei enää tehdä 31 päivästä joulukuuta [2013–2017] ja VBRO:n toiminta lopetetaan asiaa koskevien säännösten mukaisesti ([21]). Vaihtoehtoisesti VBRO:sta voidaan myydä osia 31 päivään joulukuuta [2013–2017] mennessä, ja ainoastaan jäljellä olevien salkkujen toiminta lopettaa asiaa koskevien säännösten mukaisesti ([22]).

(45) Lisäksi vuoden [2013–2017] loppuun mennessä on tarkoitus myydä Maltan pankkitoiminnat. Ellei myynti ole vuoden [2013–2017] loppuun mennessä mahdollinen, uusia liiketoimia ei enää tehdä 31 päivästä joulukuuta [2013–2017], ja liiketoiminnot lopetetaan asiaa koskevien säännösten mukaisesti ([23]). Myös osuus RZB:stä on tarkoitus myydä viimeistään vuoden [2013–2017] lopussa. Ellei tämä ole toteutunut mainittuun ajankohtaan mennessä, myyntiprosessin ottaa hoitaakseen valtuutettu myyntiä hoitava toimitsijamies ([24]).

Rahoitus

(46) ÖVAG toimitti tietoja toukokuun 2012 likviditeettitilanteestaan ja esitteli toimenpiteitä, jotka liittyivät sen senhetkiseen ja tulevaan rahoitustarpeeseen.

([19]) Toinen osakkeenomistaja on VR Leasing (DZ Bankin tytäryhtiö).
([20]) Ks. liitteessä oleva 6.3 kohta.
([21]) Ks. liitteessä oleva 6.3 kohta.
([22]) Ks. liitteessä oleva 6.3 kohta.
([23]) Ks. liitteessä oleva 6.3 kohta.
([24]) Ks. liitteessä oleva 6.4 kohta.

(47) Kun tarkastellaan ÖVAGin aiempaa riippuvuutta pankkien välisillä markkinoilla tarjottavasta vakuudettomasta jälleenrahoituksesta, pankki toteaa, että asia liittyy ennen kaikkea sen tytäryhtiöihin, jotka olivat suuressa määrin riippuvaisia ÖVAGin käyttöön antamista varoista. Tähän ongelmaan puututtiin tietyssä määrin jo VBI:n myynnillä vuonna 2011 (rahoitustarve supistui 1,1 miljardilla eurolla). Lisäksi VBRO:n rakenneuudistus ja sitä seuraava myynti yhdessä VBLI:n myynnin kanssa vapauttanee likviditeettiä 2,4 miljardia euroa lisää.

(48) Pankki osoitti, että se on ryhtynyt toimenpiteisiin, jotka helpottavat muiden rahoituslähteiden käyttöä tai likviditeettitarpeen kattamista. Livebankin siirtyminen ÖVAGille (yhdeltä Volksbank-pankeista) antoi sille pääsyn 470 miljoonan euron vähittäisrahoitukseen, mikä vähensi sen aiempaa riippuvuutta pankkien välisillä markkinoilla tarjottavasta jälleenrahoituksesta. Vähemmistöosakkaiden hyväksymien toimenpiteiden ([25]) on tarkoitus edistää osaltaan rahoitustarpeen supistumista. Lisäksi ÖVAG pystyy vähentämään rahoitustarvettaan 2,7 miljardilla eurolla alueellisten Volksbank-pankkien kanssa toteutetun yhteenliittymämallin käyttöönoton avulla ([26]). Se pystyy tarvittaessa myös käyttämään tiettyjä yhteenliittymään kuuluvien Volksbank-pankkien hallussa olevia omaisuuseriä kiinneobligaatioiden vakuutena (tällä hetkellä [2–4] miljardia euroa).

2.4 **Muiden osakkaiden ja hybridipääoman omistajien osuus**

(49) DZ Bank, ERGO ja RZB eivät osallistuneet pääomanlisäykseen, mutta sitoutuivat osallistumaan ÖVAGin pelastamiseen ja rakenneuudistukseen seuraavilla tavoilla:

a) DZ Bank säilyttää olemassa olevat DZ Bankin ja ÖVAGin yhteisessä omistuksessa olevien tytäryhtiöiden (esim. VBLI) likviditeettisopimukset. Lisäksi sille siirtyy ÖVAGin Frankfurtin toimipaikan liiketoiminta ([400–500] miljoonan euron omaisuuserät) ja siihen liittyvä rahoitustarve.

b) ERGO säilyttää voimassa olevat likviditeettisopimuksensa ÖVAGissa ja suostuu olemaan myymättä vakuutushaaransa Victorian hallussa olevia ÖVAG-rahoitusinstrumentteja.

c) RZB toteuttaa toimenpiteitä, joiden ansiosta ÖVAGin pääoma kasvaa 100 miljoonalla eurolla, ja toimittaa ÖVAGille lisälikviditeettiä 500 miljoonan euron arvosta.

([25]) Ks. johdanto-osan 49 kappale.
([26]) […].

(50) Lisäksi kaikki perinteiset osakkeenomistajat ([27]) osallistuvat aiemmin aiheutuneiden tappioiden kattamiseen 70 prosentin pääomanleikkauksen kautta. Lisäksi niiden osakkuudet heikentyivät huomattavasti viimeisen pääomanlisäyksen ([28]) vuoksi. Tämän lisäksi Volksbank-pankit osallistuvat viimeisimpään pääomanlisäykseen yhteensä 230 miljoonan euron suuruisella osuudella.

(51) Sen takaamiseksi, että pankin osakkeenomistajat osallistuvat rakenneuudistuskaudella riittävän pääomapohjan palauttamiseen, pankki ei maksa osinkoja eikä hybridipääoman kuponkeja, ellei sillä ole oikeudellista velvoitetta tähän. Yhteenliittymän pääomapohjan rakentamisen tukemiseksi tätä määräystä täydennetään asettamalla tiukat rajat sille, kuinka paljon osinkoja Volksbank-pankit saavat rakenneuudistuskaudella maksaa.

(52) ÖVAG toimitti tietoja ÖVAGin kahden tytäryhtiön yhteensä 300 miljoonan euron arvosta liikkeeseen laskemien hybridi-instrumenttien takaisinostosta. ÖVAG tarjoutui toukokuun ja heinäkuun 2012 välisenä aikana ostamaan nämä instrumentit takaisin sijoittajilta noin 40 prosentilla niiden nimellisarvosta. Tarjottu takaisinostohinta määritettiin instrumenttien markkina-arvon perusteella lisättynä enintään 10 prosenttiyksikön palkkiolla, joka lisättiin kannustamaan sijoittajia osallistumaan takaisinostoon. Liiketoimi saatettiin päätökseen heinäkuun 2012 puolivälissä. Se johti siihen, että vajaat 80 prosenttia instrumenttien nimellisarvosta ostettiin takaisin ja ÖVAG sai kaupankäyntikulujen vähentämisen jälkeen 129,9 miljoonaa euroa voittoa.

2.5 **Rahoitussuunnitelma**

(53) Itävalta esitti ÖVAGia koskevan yksityiskohtaisen liiketoimintasuunnitelman vuosiksi 2012–2017. Suunnitelma sisältää perusskenaarion ja stressiskenaarion. Niiden avulla pyritään osoittamaan ÖVAGin kyky palauttaa pitkän aikavälin kannattavuutensa.

Perusskenaario

(54) Uusi rakenneuudistussuunnitelma perustuu euroalueen kehityksen, sen BKT:n kasvun ja lyhyiden ja pitkien korkojen osalta oletuksiin, jotka vastaavat pitkälti suurten markkinatoimijoiden ja kansainvälisten elinten kuten IMF:n odotuksia. Oletuksiin on sisällytetty myös euroalueen inflaatio, öljyn hinta ja euron ja Yhdysvaltain dollarin sekä euron ja Sveitsin frangin väliset vaihtokurssit. Suunnitelman lähtökohtana on BKT-kasvun maltillinen elpyminen vuodesta 2013 lähtien.

(55) Kuten taulukossa 2 esitetään, perusskenaarion lähtökohtana on ÖVAGin tulosten parantuminen jatkuvasti vuoteen 2016 saakka.

([27]) Ks. johdanto-osan 10 kappale.
([28]) Ks. johdanto-osan 23 kappale.

Taulukko 2

ÖVAGin taloudelliset avaintiedot – perusskenaario (miljoonaa euroa tai prosenttia)

ÖVAG-konserni	2012P	2013P	2014P	2015P	2016P	2017P	2018P
Tuotto/tappio verojen jälkeen	[60-80]	[10-30]	– [30-10]	[40-60]	[130-150]	[90-110]	—
Oman pääoman tuotto verojen jälkeen	[3-5]	[1-3]	– [3-1]	[3-5]	[10-12]	[8-10]	—
Taseen loppusumma	[20 000-30 000]	[26 000-28 000]	[22 000-24 000]	[20 000-22 000]	[19 000-21 000]	[18 000-20 000]	—
Riskipainotetut omaisuuserät	[18 000-20 000]	[16 000-18 000]	[13 000-15 000]	[11 000-13 000]	[10 000-12 000]	[9 000-11 000]	[8 000-10 000]
Rajoituksettomat ensisijaiset omat varat	[9-10]	[10-11]	[11-12]	[11-12] (1)	[11-12] (1)	[12-13] (2)	[12-13] (2)
Vakavaraisuussuhde	[13-14]	[12-13]	[14-15]	[14-15] (1)	[15-16] (1)	[15-16] (2)	[14-15] (2)

Lähde: ÖVAGin uusi rakenneuudistussuunnitelma
(1) Omaisuuserille myönnetyn takauksen päättymisen vaikutukset on otettu huomioon.
(2) Omaisuuserille myönnetyn takauksen päättymisen ja valtion pääomaosakkuuden takaisinmaksun vaikutukset on otettu huomioon.

(56) Pankin oman pääoman tuotto (RoE) nousee rakenneuudistuskauden aikana 8,0 prosenttiin verojen jälkeen. Pankki katsoo, että 8 prosentin oman pääoman tuotto verojen jälkeen on ydinpankin matalan riskiprofiilin huomioon ottaen riittävä ja markkinoilla tavanomainen pääoman tuotto. Pankki toteaa erityisesti, ettei sillä ole epävarmoja toimintoja kuten investointipankkitoimintaa tai kaupankäyntiä omaan lukuun, vaan se keskittyy tehtäväänsä paikallisten Volksbank-pankkien keskuslaitoksena.

Stressiskenaario

(57) ÖVAG esitti konsernitason stressiskenaarion, joka perustuu epäsuotuisampiin markkinaennusteisiin. Sen lähtökohtana oli muun muassa Yhdysvaltain dollarin vahvistuminen edelleen suhteessa euroon ja Romanian leun valuuttakurssin heikentyminen suhteessa euroon, perusskenaarioon verrattuna hitaampi korkojen nousuvauhti, tiettyjen maaluokitusten heikentyminen edelleen sekä euroalueen talouskasvun hidastuminen. Pankin arvioiden mukaan nämä kehityssuuntaukset voisivat johtaa siihen, että pääomaa olisi lisättävä noin [600–650] miljoonaa euroa ja että ÖVAGin rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuus supistuisi kokonaisriskin kannalta [6,0–7,0] prosenttiin vuonna 2017.

Taulukko 3

ÖVAGin taloudelliset avaintiedot – stressiskenaario (miljoonaa euroa tai prosenttia)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rajoituksettomat ensisijaiset omat varat	[7–8]	[7–8]	[7–8]	[5,5–6,5]	[6–7]	[6–7]
Vakavaraisuussuhde	[11–12]	[10–11]	[10–11]	[8–9]	[9–10]	[8–9]

Herkkyysanalyysit

(58) Pankki esitti myös ulkopuolisen asiantuntijan laatimia herkkyysanalyysejä, joissa lähtökohdaksi otettiin edellä mainittujen lisäksi seuraavia haitallisia kehityskulkuja: VBRO:n myynnin viivästyminen [...] miljoonan euron [...] hintaan, sen jälleenrahoituskulujen nousu; VBLI:n myyntipyrkimysten epäonnistuminen; ydintoimialan ulkopuolisten osa-alueiden omaisuuserien heikompi laatu (riskipainotettujen omaisuuserien 20 prosentin kasvu, riskivarausten 50 prosentin kasvu ja sijoitusten 100 miljoonan euron alaskirjaukset; riskipainotettujen omaisuuserien osuuden 10 prosentin kasvu ydintoimialalla sekä voittojen kasvun pysähtyminen vuosina 2016 ja 2017.

(59) Siinä tapauksessa, että kaikki nämä stressitekijät toteutuvat yhdessä, ulkopuolisten asiantuntijoiden mukaan ÖVAGille aiheutuisi vuosina 2017/2018 [150–200] miljoonan euron ([29]) pääomanvajaus, jonka kuitenkin kattaisi Volksbank-pankkien pankkivalvontasäännösten mukainen ylimääräinen pääoma (toisin sanoen velkojille tarjottava yhteinen taloudellinen suoja), joka vuosina 2017/2018 on noin [650–750] miljoonaa euroa. Näin ollen pankki pystyisi kaiken kaikkiaan selviämään tästä epäedullisesta skenaariosta.

Kustannusten vähentäminen

(60) ÖVAGin talousennusteiden mukaan sen hallintokustannukset laskevat 166 miljoonasta eurosta vuonna 2012 aina 105,5 miljoonaan euroon vuonna 2017, mikä merkitsee 36 prosentin laskua. Tämä kustannusten supistuminen kattaa kustannusten optimointiin tähtäävien toimenpiteiden (Frankfurtin toimipaikan ja IK:n Keski- ja

([29]) Tämä luku kattaa vaikutukset, jotka aiheutuvat omaisuuserille myönnetyn takauksen päättymisestä vuonna 2015 ja osuustodistusten takaisinmaksusta (300 miljoonaa euroa).

Itä-Euroopan maissa sijaitsevien toimipisteiden sulkeminen, ÖVAGin ja IK:n yhdistymisestä seuraavat synergiat, henkilöstövähennykset, tilojen käyttö ja konsulttikulut, tietotekniikkainfrastruktuurin ulkoistaminen) lisäksi kuitenkin myös ydintoimialan ulkopuolisten liiketoimintojen myyntien ja lakkauttamisen vaikutukset. Sen vuoksi pankki esitti tietoja myös ydintoimialalla toteutettujen kustannussupistusten odotetuista tuloksista. Tällä toimialalla kustannusten optimointiin tähtäävien toimenpiteiden pitäisi johtaa rakenneuudistuskauden loppuun mennessä vuosittaisten kustannusten supistumiseen 15 miljoonalla eurolla (noin 12 prosenttia vuoden 2012 kokonaiskustannuksista).

Osuustodistusten takaisinmaksu vuosina 2017/2018

(61) Vuoden 2012 pääomanleikkauksen yhteydessä Itävallan valtion vuonna 2009 myöntämän osuuspääoman suuruus alennettiin 300 miljoonaan euroon. Pankki aikoo maksaa takaisin 50 prosenttia tästä määrästä vuonna 2017 ja loput 50 prosenttia vuoden 2018 alussa. Volksbank-pankit antavat ÖVAGille tarvittaessa tähän takaisinmaksuun tarvittavat varat.

3. SYYT MUODOLLISEN TUTKINTAMENETTELYN ALOITTAMISEEN

(62) Komissio muistuttaa siitä, että se aloitti SEUT-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn, joka koskee ÖVAGille myönnetyn rakenneuudistustuen soveltuvuutta sisämarkkinoille, koska se epäili alkuperäisen rakenneuudistussuunnitelman perusteella vakavasti, pystyisikö ÖVAG palauttamaan pitkän aikavälin kannattavuutensa ([30]). Lisäksi komissio esitti epäilyksiä siitä, oliko tässä yhteydessä huolehdittu asianmukaisesta rasituksen jakautumisesta ja oliko kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi toteutettu riittäviä toimenpiteitä ([31]).

4. ITÄVALLAN HUOMAUTUKSET

(63) Itävalta korostaa sitä, että ÖVAG on järjestelmän kannalta merkittävä pankki, jonka maksukyvyttömyyden vaikutukset olisivat olleet erittäin kielteisiä Itävallan pankkijärjestelmälle ja maan reaalitaloudelle. Itävallan keskuspankin laatimassa kirjeessä vahvistettiin tämä arvio.

(64) Itävalta ei kiistä 2.2 jaksossa kuvattujen toimenpiteiden olevan valtiontukia.

(65) Itävallan käsityksen mukaan 2.2.1 jaksossa kuvatut toimenpiteet myönnettiin hyväksytyn Itävallan pankkitukiohjelman mukaisesti. Itävalta pitää kiinni siitä, että ÖVAG ei ollut pääomanlisäyksen aikaan pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa tarkoitettu ongelmapankki. Itävalta kuitenkin suostui pankkia koskevan rakenneuudistussuunnitelman esittämiseen.

(66) Itävalta ei kiistä myöskään sitä, etteivätkö 27 päivänä helmikuuta 2012 sovitut toinen pääomanlisäys ja omaisuuserille myönnettävä takaus, jäljempänä 'vuoden 2012 toimenpiteet', olisi SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valtiontukia. Itävalta pitää toimenpiteitä kuitenkin SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella sisämarkkinoille soveltuvina, koska ne ovat välttämättömiä jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseksi ja asiaa koskevien komission tiedonantojen mukaisia.

(67) Itävalta esitti erityisesti vertailevia markkinatietoja ja muita tietoja, joiden perusteella se väitti vuoden 2012 toimenpiteiden täyttävän pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa ja komission tiedonannossa valtiontukisääntöjen soveltamisesta finanssikriisin yhteydessä pankkien hyväksi toteutettaviin tukitoimenpiteisiin 1 päivästä tammikuuta 2012 ([32]), jäljempänä 'voimassaolon jatkamista koskeva vuoden 2011 tiedonanto', esitetyt vaatimukset.

(68) Vuoden 2012 pääomanlisäyksestä voidaan todeta, että ÖVAGin (jota ei ole noteerattu pörssissä) arvo ennen vuoden 2012 pääomanlisäystä arvioitiin käyttäen asianmukaista markkinapohjaista arviointimenetelmää, joka perustui vertailuryhmän markkina-arvon ja oman pääoman kirja-arvon suhdelukuun eli P/B-lukuun (*Price-to-Book*). Soveltuvaa vertailuryhmää ([33]) koskevien käytettävissä olevien markkinatietojen perusteella Itävalta määritti P/B -kertoimen (*Price/Book-multiple*), jonka pohjalta yrityksen arvoksi todettiin [270–300] – [320–360] miljoonaa euroa. Volksbank-pankkien toteuttama pääomanlisäys huomioon ottaen yrityksen arvo olisi [500–530] – [550-580] miljoonaa euroa, jolloin osakkeen hinta olisi [3–4] euroa. Koska Itävalta merkitsi osakkeet 2,2 euron kappalehintaan, todellinen hinnanalennus on [35–45 prosenttia]. Itävalta katsoo, että tämän alennuksen soveltamisen myötä täyttyy voimassaolon jatkamista koskevan vuoden 2011 tiedonannon 8 kohdassa esitetty vaatimus, jonka mukaan valtion pääomasijoitukset olisi merkittävä alennetulla osakkeen hinnalla (sen jälkeen kun on ensin otettu laimentumisvaikutus huomioon).

(69) Omaisuuserille myönnettävän takauksen Itävalta katsoo olleen suunnattu pelkästään ÖVAGin pääoman korottamiseen 100 miljoonalla eurolla. Koska se on verrattavissa pääomanlisäykseen ja koska siitä maksettiin 10 prosentin vuotuinen korvaus, se on pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon mukainen.

(70) Itävallan mielestä rakenneuudistussuunnitelmalla varmistetaan, että ÖVAGin pitkän aikavälin elinkelpoisuus palautuu, ÖVAG osallistuu riittävällä omalla rahoitusosuudella rakenneuudistuksen kustannuksiin ja kilpailun vääristymistä rajoitetaan merkittävillä rakenteellisilla ja toimintalinjoja koskevilla velvoitteilla.

([30]) Menettelyn aloittamista koskeva päätös, johdanto-osan 58–62 kappale.

([31]) Menettelyn aloittamista koskeva päätös, johdanto-osan 65–69 ja 73– 74 kappale.

([32]) EUVL C 356, 6.12.2011, s. 7.

([33]) Vertailuryhmä valittiin objektiivisin perustein, esimerkiksi verrattavissa olevan tuotevalikoiman ja maantieteellisen toiminta-alueen perusteella.

(71) Itävalta teki useita sitoumuksia, jotka esitetään liitteessä ja jotka ovat kiinteä osa tätä päätöstä. Sen varmistamiseksi, että sitoumukset todella toteutetaan, koko rakenneuudistuskaudelle vuoteen 2017 saakka nimitetään valvova toimitsijamies. Sitoumuksiin kuuluu useita ÖVAGin toimintaa koskevia velvoitteita, kuten osingon- ja kuponkien maksukielto ([34]), kielto mainostaa saadun valtiontuen avulla ja verkkopankki Livebankia koskeva hintajohtajuuskielto ([35]), yritysostokielto ([36]) sekä velvoite tutkia johtokunnan jäsenten korvaukset, jotta saadaan luotua kestävään kehitykseen kannustava rakenne ([37]). Lisäksi sitoumuksiin kuuluu velvoite myydä VBLI vuoteen [2013–2017] mennessä, VBRO ja Maltan pankkitoiminta vuoteen [2013–2017] mennessä ja osakkuus RZB:ssä vuoteen [2013–2017] mennessä ([38]).

5. ARVIOINTI

5.1. Valtiontuen olemassaolo ja määrä

(72) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

(73) Jotta toimenpide luokitellaan valtiontueksi, sen on täytettävä seuraavat edellytykset: toimenpide on valtion rahoittama tai se rahoitetaan valtion varoista, se suosii jotakin yritystä tai tuotannonalaa, se vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

(74) Komissio totesi jo Itävallan pankkitukiohjelmaa koskevissa päätöksissä, että ohjelman puitteissa vuonna 2009 myönnetyt maksuvalmiustakaukset ja pääomanlisäykset ovat valtiontukea. Itävalta ei kiistä tätä arviota.

(75) Tarkasteltaessa 27 päivänä helmikuuta 2012 sovittuja tukitoimenpiteitä komissio katsoo, että johdanto-osan 73 kappaleessa mainitut edellytykset täyttyvät myös 250 miljoonan euron pääomanlisäyksen ja 100 miljoonan euron arvoisen omaisuuserille myönnetyn takauksen osalta.

(76) Vuoden 2012 toimenpiteet myönsi Itävalta, ja sen vuoksi ne on katsottava valtion suoraan toteuttamiksi. Sen vuoksi komissio katsoo niiden olevan peräisin valtion varoista.

([34]) Vrt. liitteessä oleva 8.2 ja 8.3 kohta.
([35]) Vrt. liitteessä oleva 8.5 ja 8.4 kohta.
([36]) Ks. liitteessä oleva 8.1 kohta.
([37]) Ks. liitteessä oleva 8.6 kohta.
([38]) Vrt. liitteessä oleva 6.1–6.4 kohta.

(77) Vuoden 2012 toimenpiteet auttoivat ÖVAGia pääsemään tilanteeseen, jossa se talous- ja finanssikriisin aikanakin pystyi hankkimaan pääomaa (omaisuuserille myönnetty takaus tuo pankille tosiasiassa pääomaa), jota se ei olisi saanut markkinoilta samoilla ehdoilla. Komissio toteaa, että ÖVAGin vähemmistöosakkaat (ERGO-konserni, RZB ja DZ Bank) päättivät olla osallistumatta ÖVAGin pääomapohjan vahvistamiseen. Sen sijaan Volksbank-pankit osallistuivat pääomanlisäykseen. Koska ne olivat enemmistöosakkaita ja niillä oli tiivis taloudellinen yhteys ÖVAGiin, niillä oli sijoitukseen eri taloudelliset syyt kuin valtiolla. ÖVAGin maksukyvyttömyys olisi aiheuttanut vakavia seurauksia Volksbank-pankeille, ja se olisi mahdollisesti saattanut vaarantaa niiden oman elinkelpoisuuden. Ne osallistuivat ÖVAGin pelastamiseen näistä lähtökohdista; varmistaakseen oman taloudellisen tulevaisuutensa. Näin ollen vuoden 2012 toimenpiteiden katsotaan tuovan ÖVAGille etua. Lisäksi tämä etu on valikoiva, sillä se kohdistuu vain yhteen pankkiin.

(78) Koska ÖVAG toimii rahoitusalalla, jolla kansainvälinen kilpailu on kovaa, on katsottava, että pankille valtion varoista myönnetyt edut voivat vaikuttaa kauppaan sisämarkkinoilla ja vääristää kilpailua. Sen vuoksi toimenpiteet ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Itävalta ei kiistä tätäkään arviota.

(79) Vuosina 2009 ja 2012 toteutetut pääomatoimenpiteet ovat suuruudeltaan yhteensä 1,35 miljardia euroa, ja niiden osuus pankin riskipainotetuista omaisuuseristä (35,2 miljardia euroa) oli vuoden 2008 lopulla 3,8 prosenttia. Tämän lisäksi Itävalta myönsi pankille 3,0 miljardin euron takaukset.

5.2. Toimenpiteiden sisämarkkinoille soveltuvuuden arvioinnin oikeusperusta

(80) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan sisämarkkinoille soveltuvana voidaan pitää tukea, joka myönnetään ”jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen”. Komissio on tunnustanut, että maailmanlaajuinen finanssikriisi voi aiheuttaa merkittävän häiriön jäsenvaltioiden talouteen ja että pankkitukitoimenpiteet ovat omiaan korjaamaan näitä häiriöitä. Tämä arvio vahvistettiin pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa sekä komission tiedonannossa ”Rahoituslaitosten pääomapohjan vahvistaminen tämänhetkisessä finanssikriisissä: tuen rajaaminen välttämättömään vähimmäismäärään ja suojatoimet kilpailun kohtuuttoman vääristymisen estämiseksi” ([39]), jäljempänä ’rakenneuudistustiedonanto’. Ottaen huomioon rahoitusmarkkinoiden uudelleen jännittyneen tilanteen komissio

([39]) EUVL C 195, 19.8.2009, s. 9.

on edelleen sitä mieltä, että tuen hyväksymiselle SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella asetetut edellytykset täyttyvät. Komissio vahvisti tämän käsityksen joulukuussa 2011, kun se hyväksyi voimassaolon jatkamista koskevan vuoden 2011 tiedonannon, jolla jatketaan valtiontukisäännösten soveltamista pankkien tukemiseen finanssikriisin yhteydessä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

(81) Itävallan talouden osalta komissio on tunnustanut Itävallan pankkitukiohjelman hyväksymisen ([40]) sekä Itävallan yksittäisille pankeille myöntämien valtiontukien hyväksymisen ([41]) myötä, että uhkana on Itävallan talouselämän vakava häiriintyminen ja että valtion toimenpiteet pankkien tukemiseksi ovat soveltuva keino tämän häiriön poistamiseksi. Sen vuoksi valtiontukitoimenpiteet olisi arvioitava SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella ([42]).

(82) Pääomanlisäysten soveltuvuus yhteen valtiontukisäännösten kanssa – erityisesti korvauksen osalta – olisi arvioitava aluksi pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon ja voimassaolon jatkamista koskevan vuoden 2011 tiedonannon perusteella.

5.3. **Toimenpiteiden soveltuvuus yhteen pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon ja voimassaolon jatkamista koskevan vuoden 2011 tiedonannon kanssa**

(83) Myönnettäessä osuuspääomaa vuonna 2009 noudatettiin säännöksiä, jotka hyväksytyssä Itävallan pankkitukiohjelmassa koskevat tällaisia välineitä. Lisäksi komissio toteaa, että näin tapahtui myös samana ajankohtana myönnettyjen jälleenrahoitustakausten kohdalla ([43]).

(84) Vuoden 2012 pääomanlisäyksestä voidaan todeta, että pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon liitteen ja voimassaolon jatkamista koskevan vuoden 2011 tiedonannon mukaan pörssinoteeraamattomilla pankeilla (kuten ÖVAG) ei ole markkinahintaa ja pääomanlisäysten arvioinnissa olisi käytettävä soveltuvaa markkinapohjaista arvostusmenetelmää (mukaan lukien vertailuryhmän P/E-lukuun perustuva arvonmääritys tai muut yleisesti hyväksyt arvostusmenetelmät).

(85) Komissio toteaa, että ÖVAGin arvon määrittämiseksi ennen vuoden 2012 pääomanlisäystä Itävalta esitti laskelmia, jotka perustuivat P/B -lukuun. Voimassaolon jatkamista koskevassa vuoden 2011 tiedonannossa mainitaan nimenomaan ainoastaan P/E -lukuun perustuva arvonmääritys, mutta siinä viitataan myös muihin yleisesti hyväksyttyihin arvostusmenetelmiin. Komissio katsoo, että P/B -luvun käyttö on käsiteltävänä olevassa tapauksessa perusteltua. Ensinnäkin voidaan todeta, että myös P/B -lukuun perustuva lähestymistapa on vakiintunut markkinapohjainen arvostusmenetelmä. Toiseksi vaikuttaa järkevältä määrittää ÖVAGin arvo sen tulosten aiemmin havaittavissa olleen volatiliteetin vuoksi nyt vakaamman perustan pohjalta.

(86) Komissio analysoi kriittisesti Itävallan valitsemaa vertailuryhmää ja sovelletun P/B -kertoimen (*Price/Book -multiple*) vaihteluväliä, ja piti niitä asianmukaisina.

(87) Lisäksi komissio tarkasteli sitä, olivatko ÖVAGin osakkeenomistajat hankkineet pääomanlisäyksen aikana asianmukaisen osuuden pankista, missä yhteydessä se otti lähtökohdaksi yrityksen arvosta esitetyn vaihteluvälin matalamman pään ([270–300] miljoonaa euroa). Siltä varalta, että valtion, joka osallistui pankin pääomapohjan vahvistamiseen, voidaan todeta saaneen pankista asianmukaisen osuuden myös siinä tapauksessa, että pankin arvon oletetaan olevan vaihteluvälin alhaisin arvo, voidaan komission mielestä päätellä, että toimenpiteet täyttävät komission esittämät vaatimukset myös siinä tapauksessa, että yrityksen arvo on todellisuudessa suurempi kuin vaihteluvälin alin arvo. Ennen tällaisen arvioinnin tekemistä on otettava huomioon myös se, että uusi pääoman antaja saisi riittävän alennuksen.

(88) Voimassaolon jatkamista koskevan vuoden 2011 tiedonannon 8 ja 9 kohdan mukaan pääomasijoitukset olisi merkittävä riittävästi alennetulla osakkeen hinnalla sen jälkeen kun on ensin otettu laimentumisvaikutus huomioon. Alennus voidaan määrittää käyttämällä yleisesti hyväksyttyjä markkinamenetelmiä (TERP ([44])). Tätä lähestymistapaa sovelletaan vuoden 2012 pääomanlisäykseen.

(89) Tuoreimmassa päätöskäytännössään komissio on pitänyt hyväksyttävänä vähintään 25 prosentin arvonalennusta ([45]). Tätä arvoa on mukautettava ottaen huomioon pääomapohjan vahvistamiseksi toteutettujen toimenpiteiden laajuus suhteessa pankin olemassa olevaan pääomaan. Komissio toteaa tässä yhteydessä, että valtio merkitsi pääoman [35–45] prosentin alennuksella ([46]).

([40]) Komission päätös, tehty 9 päivänä joulukuuta 2008 valtiontukiasiassa N 557/2008 – Maßnahmen nach dem Finanzmarktstabilitätsund dem Interbankmarktstärkungsgesetz für Kreditinstitute und Versicherungsunternehmen in Österreich (EUVL C 3, 8.1.2009, s. 2), jatkettu komission päätöksellä valtiontukiasiassa N 352/2009, tehty 30 päivänä kesäkuuta 2009 (EUVL C 172, 24.7.2009, s. 4), jatkettu uudelleen komission päätöksellä valtiontukiasiassa N 663/2009, annettu 17 päivänä joulukuuta 2009 (EUVL C 28, 4.2.2010, s. 6), jatkettu uudelleen komission päätöksellä valtiontukiasiassa N 241/2010, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2010 (EUVL C 250, 17.9.2010, s. 4) ja jatkettu uudelleen komission päätöksellä valtiontukiasiassa SA.32018, annettu 16 päivänä joulukuuta 2010 (EUVL C 20, 21.1.2011, s. 3).

([41]) Vrt. Itävallan pankkitukiohjelmaa koskevien päätösten lisäksi myös komission päätös valtiontukiasiassa N 698/2009 – Hypo Group Alpe Adria (EUVL C 85, 31.3.2010, s. 21), komission päätös valtiontukiasiassa N 261/2010 – toinen rakenneuudistustuki BAWA-Gille (EUVL C 250, 17.9.2010, s. 5) ja komission päätös valtiontukiasiassa SA.32745 – Kommunalkredit Austria AG:n rakenneuudistus (EUVL C 239, 17.8.2011, s. 2).

([42]) Tässä yhteydessä mainittakoon, että Itävalta myönsi tuen ÖVAGille osana Itävallan pankkitukiohjelmaa, jonka komissio oli hyväksynyt SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella.

([43]) Vrt. tämän päätöksen alaviitteet 2 ja 3.

([44]) *Theoretical ex-rights price* (teoreettinen arvo ennen merkintäoikeuden irtoamista).

([45]) Komission päätös, annettu 30 päivänä toukokuuta 2012 valtiontukiasiassa SA.34055 – Portugalin luottolaitosten pääomapohjan vahvistamista koskeva uusi ohjelma, ei vielä julkaistu.

([46]) TERP-menetelmän soveltamisen myötä tämän alennuksen yhteydessä on jo otettu huomioon laimentumisvaikutus.

(90) Yrityksen arvoa koskevan vaihteluvälin perusteella komissio on laskenut ÖVAGin teoreettisen osakasrakenteen vuoden 2012 pääomanlisäyksen jälkeen ja verrannut sitä pankin siihen osakasrakenteeseen, josta tämän toimenpiteen seurauksena tosiasiallisesti sovittiin. Komissio toteaa, että Itävallan valtio, jonka osuus pankin pääomapohjan vahvistamisesta oli kaikkein suurin, saa osakkaiden sopiman ÖVAGin uuden osakasrakenteen ([47]) yhteydessä hiukan suuremman osuuden kuin mitä komissio piti välttämättömänä valtiontukisäännösten täyttymiseksi. Tämän perusteella komissio päättelee, että ÖVAGin pääomapohjan vahvistaminen vuonna 2012 oli pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon ja voimassaolon jatkamista koskevan vuoden 2011 tiedonannon mukainen.

(91) Omaisuuserille myönnetyn takauksen soveltuvuudesta sisämarkkinoille komissio toteaa, että toimenpiteen myötä ÖVAG pystyy purkamaan luotonannosta aiheutuvien tappioiden varalta jo aiemmin tekemänsä varaukset. Sen myötä pääomapohjan vahvistaminen tulee mahdolliseksi. Toisin kuin tyypillinen toimenpide arvoltaan alentuneiden omaisuuserien tukemiseksi, tämä toimenpide vaikuttaa takauksen rakenteen perusteella ainoastaan luotonannosta aiheutuvien tappioiden varalta tehtyjä varauksia supistavasti, mutta se ei vaikuta pankin riskipainotettuihin omaisuuseriin. Lisäksi omaisuuserille myönnetty takaus kattaa suuririskisimmän osan ja eroaa myös sitä kautta perinteisestä toimenpiteestä arvoltaan alentuneiden omaisuuserien tukemiseksi. Tämän lisäksi kaikki hyödynnetyt määrät on maksettava valtiolle takaisin. Tätä taustaa vasten toimenpiteen vaikutuksena on takauksen rakenteen johdosta se, että ÖVAGin pääomapohjaa korotetaan ja suojataan tilapäisesti. Sen myötä toimenpide vastaa ÖVAGille myönnettyä pääomanlisäystä, ja sitä on arvioitava sellaisena. Edellä esitetyistä syistä johtuen toimenpide on komission käsityksen mukaan verrattavissa pääomanlisäykseen.

(92) ÖVAG sai omaisuuserille myönnetyn 100 miljoonan euron takauksen, josta maksetaan korvausta 10 prosenttia vuodessa 30 päivän syyskuuta 2012 ja 1 päivän tammikuuta 2016 välisenä aikana myönnetystä ja käyttämättä jääneestä kokonaismäärästä (ilman irtisanomisia). Käytettyjen määrien kohdalla tämä korvaus korvataan 10 prosentin vuosittaisella maksulla, jota maksetaan siitä hetkestä alkaen, kun määrät käytetään, aina siihen hetkeen saakka, jolloin käytetty määrä on maksettu kokonaan takaisin valtiolle. Jälkimmäinen maksu on sidottu siihen, että pankki tuottaa voittoa ja saavuttaa 10 prosentin rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuuden. Se ei ole kumulatiivinen. Komissio toteaa, että korvauksen rakenne ja suuruus ovat verrattavissa korvaukseen, joka pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon mukaisesti yleensä vaaditaan ongelmapankeille myönnettävästä pääomanlisäyksestä. Korvauksen suuruus on lisäksi ongelmapankeille myönnettäviä pelastamistukia koskevan Itävallan ohjelman ([48]) johdanto-osan 29 kappaleen mukainen.

([47]) Ks. johdanto-osan 23 kappale.
([48]) Vrt. alaviitteet 2 ja 3.

5.4. **Toimenpiteiden soveltuvuus yhteen rakenneuudistustiedonannon kanssa**

(93) Kaikki valtiontuiksi määritetyt toimenpiteet myönnettiin ÖVAGin rakenneuudistuksen yhteydessä. Voimassa olevat säännökset rakenneuudistustuen myöntämisestä rahoitusalalla tämänhetkisessä kriisissä sisältyvät rakenneuudistustiedonantoon. Rakenneuudistustiedonannon mukaan rahoituslaitoksen rakenneuudistus tämänhetkisessä kriisissä soveltuu SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla sisämarkkinoille ainoastaan, jos se johtaa pankin elinkelpoisuuden palauttamiseen, siihen sisältyy tuensaajan riittävä oma osallistuminen ja vastuunjako sekä riittävät toimenpiteet kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi.

5.4.1. *Kannattavuus*

(94) Rakenneuudistussuunnitelmassa on varmistettava, että toteuttaessaan sen moitteettomasti rahoituslaitos pystyy palauttamaan pitkän aikavälin elinkelpoisuutensa (vrt. rakenneuudistussuunnitelman 2 jakso).

(95) Rakenneuudistustiedonannon mukaan pitkän aikavälin elinkelpoisuus on saavutettu, kun kyseinen pankki pystyy kilpailemaan markkinoilla pääomasta omin voimin ja säädettyjen valvontaperusteiden mukaisesti. Pankin on pystyttävä vastaamaan itse kaikista kustannuksistaan ja saavuttamaan riskiprofiiliinsa nähden asianmukainen oman pääoman tuotto. Rakenneuudistussuunnitelmassa on määritettävä pankin vaikeuksien syyt ja sen heikkoudet sekä selostettava, miten ehdotetuilla rakenneuudistustoimenpiteillä ratkaistaan pankin ongelmat. Rakenneuudistuksen onnistuminen edellyttää erityisesti luopumista kaikesta sellaisesta toiminnasta, joka olisi keskipitkällä aikavälillä edelleen tappiollista.

(96) Itävalta esitti rakenneuudistustiedonannon 9–11 kohdan mukaisesti kattavan ja yksityiskohtaisen rakenneuudistussuunnitelman, joka sisältää täydelliset tiedot liiketoimintamallista. Lisäksi suunnitelmassa käsitellään pankin ongelmien taustalla olevia syitä.

(97) ÖVAGin liiketoimintamallista voidaan todeta, että pankki rajoittaa toiminta-alansa rooliinsa paikallisten ja alueellisten Volksbank-pankkien keskuslaitoksena. Se tarjoaa jatkossa yhteenliittymään kuuluville Volksbank-pankeille maksuvalmiuden hallintaan liittyviä palveluja, toimii välittäjänä näiden pääsemiseksi pääomamarkkinoille ja tarjoaa lisäksi tuotteita, jotka ylittävät Volksbank-pankkien kapasiteetin tai mahdollisuudet, sekä yhteisiä back office -palveluja esimerkiksi vaatimusten mukaisuuden, markkinoinnin ja tietotekniikan alalla. Tämän johdosta ÖVAG keskittyy yhtiöjärjestyksen mukaisille liiketoiminta-aloille, käyttää ydinasiantuntemustaan ja vetäytyy toimialoilta, jotka aiheuttivat sen taloudelliset vaikeudet tai jotka eivät kuulu sen uudelleen määritellyn liiketoimintamallin piiriin. Tarkemmin sanottuna ÖVAG luopuu toiminnastaan kiinteistöalalla, myy ne osat yritysrahoitus- ja sijoitussalkustaan, jotka eivät ole välttämättömiä sen keskuslaitoksena toimimisen kannalta, ja myy kaikki tytäryhtiöt, jotka

eivät kuulu ydinliiketoiminnan piiriin. Komissio arvioi, että pankin uusi liiketoimintamalli mahdollistaa sen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden ja kestävyyden.

(98) ÖVAGin vaikeudet johtuivat pääasiassa seuraavista tekijöistä: sen toiminta Keski- ja Itä-Euroopan maissa VBI:hin koottujen vähittäispankkitytäryhtiöidensä kautta, sen toiminta kunta- ja infrastruktuurirahoituksen alalla, sen toiminta kiinteistöalalla, tietyt osat sen yrityssalkusta, sen sijoitussalkku sekä sen riippuvuus pankkien välisillä markkinoilla tarjottavasta jälleenrahoituksesta.

(99) Myönteisenä tekijänä komissio pitää sitä, että ÖVAG myi jo vuonna 2011 kaikki VBI-tytäryhtiönsä yhtä poikkeusta (VBRO) lukuun ottamatta. Komissio muistuttaa siitä, että VBRO:n myyntiyrityksen epäonnistumisen ja vuonna 2011 aiheutuneiden tappioiden vuoksi se esitti menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä epäilyjä siitä, ettei alkuperäinen rakenneuudistussuunnitelma mahdollistaisi pankin ongelmien ratkaisemista. Komissio toteaa, että uudessa rakenneuudistussuunnitelmassa käsitellään VBRO:n ongelmia, ja niiden ratkaisuksi ehdotetaan tämän tytäryhtiön rakenteen uudistamista siten, ettei se vaikuta jatkossa enää kielteisesti ÖVAGin kannattavuuteen ja että se saadaan mahdollisen sijoittajan silmissä houkuttelevammaksi ([49]). Tässä yhteydessä komissio viittaa siihen, että rakenneuudistussuunnitelmassa lähtökohtana on, että VBRO tekee tulevina vuosina positiivista tulosta. Helpottaakseen myyntiä ÖVAG on jo alentanut tilinpäätöksessään VBRO:n arvon [0–50] euroon. Näin pankille ei enää aiheudu mahdollisia tappioita, vaikka VBRO:sta ei saataisikaan korkeaa myyntihintaa. ÖVAG ja Itävalta ovat myöntyneet siihen, että ellei VBRO:ta ole myyty vuoden [2013–2017] loppuun mennessä, se ei enää tee uusia liiketoimia ja lopettaa toimintansa asiaa koskevien säännösten mukaisesti. Vaihtoehtoisesti VBRO:sta voidaan myydä osia 31 päivään joulukuuta [2013–2017] mennessä, ja ainoastaan jäljellä olevien salkkujen toiminta lopetetaan asiaa koskevien säännösten mukaisesti. Näin ollen komissio katsoo, että VBRO:sta aiheutuvia riskejä on jo supistettu ja ne voidaan lähitulevaisuudessa saada hallintaan. Tässä yhteydessä komissio toteaa, että VBRO on vähentänyt konttoreidensa ja työntekijöidensä määrää ja supistanut luottotoimintaansa.

(100) ÖVAGin kiinteistö-, kunta- ja infrastruktuurirahoituksesta komissio panee merkille, että niihin liittyvät tytäryhtiöt (KA, Europolis) on myyty ja että ÖVAG on kirjannut näistä osuuksista aiheutuneet tappiot tilinpäätökseensä. ÖVAGille kiinteistöalalla jääneet toiminnot siirrettiin ydintoimialan ulkopuoliseen toimialaan ja niitä ajetaan alas.

([49]) Ks. johdanto-osan 44 kappale.

(101) Johdanto-osan 99 ja 100 kappaleessa mainituista toimialoista kokonaan luopuminen on välttämätöntä ja sopiva toimenpide komission epäilysten hälventämiseksi, sillä myyntien myötä vältetään kaikki näihin tytäryhtiöihin liittyvät tulevat tappiot ja riskit. Sen lisäksi näiden toimenpiteiden perusteella vapautuu hallinnollista kapasiteettia, joka voidaan ottaa käyttöön pankin ydintoimialalla.

(102) Aiemmin tappioita aiheuttaneiden yritysrahoitus- ja sijoitussalkkujen osien osalta komissio panee merkille, että pankki on kirjannut vaaditut tappiot tilinpäätökseensä. Tämän lisäksi CDS-positiot ([50]) on katettu tai suojattu. Liiketoiminnot, jotka eivät ole merkityksellisiä ÖVAGin keskuslaitoksena toimimisen kannalta, siirrettiin ydintoimialan ulkopuolelle ja niitä ajetaan alas.

(103) Kun tarkastellaan ÖVAGin aiempaa riippuvuutta pankkien välisillä markkinoilla tarjottavasta vakuudettomasta jälleenrahoituksesta, komissio toteaa, että ÖVAG ja sen enemmistöosakkaat toteuttavat parhaillaan toimenpiteitä, joilla taataan pankille riittävä likviditeettipositio. Erityisesti likviditeetin yhdistäminen alueellisten Volksbank-pankkien kanssa ja ÖVAGin jälleenrahoituksesta aiemmin voimakkaasti riippuvaisina olleiden tytäryritysten myynti supistanevat pankin rahoitustarvetta 6,2 miljardilla eurolla. Lisäksi Livebankin siirtyminen ÖVAGille antoi sille pääsyn 470 miljoonan euron vähittäisrahoitukseen, mikä vähensi sen aiempaa riippuvuutta pankkien välisillä markkinoilla tarjottavasta jälleenrahoituksesta. Uudessa rakenneuudistussuunnitelmassa esitettyjen tietojen perusteella komissio katsoo, että ÖVAG pystyy takaamaan riittävän rahoitusaseman huolimatta jäljellä olevien 1 miljardin euron suuruisten valtion takaamien lainojen lähestyvästä erääntymisestä.

(104) Rakenneuudistustiedonannon 13 kohdan mukaan pankin on pystyttävä saavuttamaan asianmukainen oman pääoman tuotto ja samalla kattamaan kaikki kustannukset tavanomaisella liiketoiminnallaan sekä täyttämään pankkivalvontasäännökset. Komissio katsoo tämän edellytyksen täyttyvän, kuten johdanto-osan 105–107 kappaleessa selostetaan.

(105) ÖVAG on ensinnäkin toimittanut vuosia 2012–2017 koskevat talousennusteet, jotka sisältävät tietoja pankin tuloista, kustannuksista, riskeihin varautumisesta, voitoista ja pääomapositioista. Komissio katsoo, että esitetyt

([50]) *Credit Default Swaps*, luottoriskinvaihtosopimukset.

perusskenaariota koskevat ennusteet perustuvat asianmukaisiin makroekonomisiin oletuksiin. Pankki lähtee siitä, että lukuun ottamatta vuotta 2014 ([51]), se pystyy saavuttamaan voittoa rakenneuudistuskaudella ja parantamaan vuosituloksiaan vuosi vuodelta. Tämän lisäksi pankin oman pääoman tuotto nousee vuonna 2017 aina 8,0 prosenttiin, mikä näyttää olevan pankille, jolla on ÖVAGin kaltainen riskiprofiili, asianmukainen korvaus. Pankin vakavaraisuussuhteet pysyvät koko rakenneuudistuskauden pankkivalvontasäännösten mukaisten vähimmäisvaatimusten yläpuolella, ja rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuus nouseekin vuoden 2012 [9–12] prosentista [12–13] prosenttiin ([52]) vuonna 2017.

(106) Toiseksi uudesta rakenneuudistussuunnitelmasta käy ilmi, että ÖVAG pystyy selviämään stressiskenaarion mukaisesta tilanteesta. Stressiskenaarion perusteet arvioitiin asianmukaisiksi. Koska stressiskenaario osoittaa, että ÖVAG ylittää pankkivalvontasäännösten mukaiset omaa pääomaa koskevat vaatimukset, voidaan lähteä siitä, että pankki täyttää rakenneuudistustiedonannon 13 kohdassa esitetyt edellytykset.

(107) Kolmanneksi ÖVAG aikoo ajaa ydintoimialan ulkopuoliset toiminnot alas sisäisesti, ilman niiden erottamista oikeudellisesti toisistaan. Komissio panee tässä yhteydessä merkille, että ÖVAG on teettänyt simulaatioita saadakseen selville, miten voimakkaasti ydintoimialan ulkopuolisilta osa-alueilta aiheutuvat riskit pahimmillaan voisivat vaikuttaa pankin pääomapositioon. Ulkopuolisen asiantuntijan esittämä herkkyysanalyysi ([53]) osoittaa, että ÖVAG pystyy selviytymään ydintoimialansa ulkopuolisilta osa-alueilta aiheutuvasta epäedullisesta kehityksestä niin, ettei sen taseen loppusumman supistumisella pitäisi olla kielteisiä vaikutuksia sen pitkän aikavälin kannattavuuteen.

(108) ÖVAG esitti myös strategian, joka koski valtion pääoman osittaista palauttamista. Siinä varaudutaan omaisuuserille myönnetyn takauksen raukeamiseen vuonna 2015, valtion osuuspääoman 150 miljoonan euron suuruisen erän takaisinmaksuun vuonna 2017 sekä jäljelle jäävän samansuuruisen erän takaisinmaksuun välittömästi 31 päivän joulukuuta 2017 jälkeen. Tämän lisäksi ÖVAG pitää voittonsa rakenneuudistuskauden ajan pääomapositionsa parantamiseksi. Tämän pitäisi mahdollistaa pankin selviäminen omaisuuserille myönnetyn takauksen raukeamisesta vuonna 2015 ja valtion osuuspääoman maksaminen takaisin omista varoista sovitussa aikataulussa ja ottaen huomioon pankkivalvontasäännösten mukaiset omaa pääomaa koskevat vaatimukset. Komissio toteaa, että pankki esitti perusskenaariota koskevien talousennusteiden yhteydessä tietoja pääomapositiostaan vuoteen 2018 saakka ([54]), ja niistä käy ilmi, että irtaantumisstrategian toteuttaminen johtaa [12–13] prosentin rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuuteen ja [14–15] prosentin omavaraisuusasteeseen. Komissio suhtautuu myönteisesti yhteenliittymään kuuluvien Volksbank-pankkien lupaukseen tukea ÖVAGia valtion osuuspääomasta irtautumista koskevan strategian toteuttamisessa ([55]). Pankin esittämän herkkyysanalyysin mukaan yhteenliittymään kuuluvien Volksbank-pankkien käytettävissä olisi ÖVAGin ydintoimialan ulkopuolisten osa-alueiden epäedullisen kehityksen toteutuessa riittävästi omia varoja, jotta ÖVAG voisi maksaa valtion osuuspääoman takaisin pankkivalvontasäännöksiä noudattaen. Komissio katsoo, että irtaantumisstrategia ja rakenneuudistuskauden loppua kohti saavutettava asianmukainen oman pääoman tuotto takaavat sen, että ÖVAGille myönnetty valtiontuki lopetetaan takaisinmaksun, raukeamisen ja korvauksen myötä markkinaehdoin.

(109) Näin ollen komissio katsoo, että Itävallan toimittama ÖVAGin uusi rakenneuudistussuunnitelma täyttää rakenneuudistustiedonannon vaatimukset pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palautumisen osalta ja hälventää näin menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä asiasta esitetyt epäilyt.

5.4.2. *Oma osallistuminen ja vastuunjako*

(110) Rakenneuudistustiedonannon mukaan pankkien ja niiden osakkeenomistajien olisi osallistuttava rakenneuudistuksen kustannuksiin omilla varoillaan niin pitkälti kuin mahdollista, jotta voidaan varmistaa, että tuki saadaan rajoitettua välttämättömään. Pankkien olisi näin ollen käytettävä omia varojaan rakenneuudistuksen rahoittamiseen esimerkiksi myymällä omaisuuseriä, kun taas osakkeenomistajien olisi mahdollisuuksien mukaan pyrittävä tasaamaan rahoituslaitoksen tappioita. Toimenpiteet, joiden toteuttamiseen ÖVAG on sitoutunut, takaavat omien varojen käytön sekä alkuperäisten osakkeenomistajien ja pankin hybridipääomaa hallussaan pitävien yksityisten sijoittajien osallistumisen rakenneuudistukseen.

(111) Uuteen rakenneuudistussuunnitelmaan ei sisälly elementtejä, jotka antaisivat aiheen uskoa, että tuki ylittää elinkelpoisuuden palauttamiseen liittyvät kustannukset. Myönnetyn tuen avulla on tarkoitus varmistaa, että ÖVAGilla on perusskenaariossa käytettävissään asianmukainen

([51]) Kansainvälisen tilinpäätösstandardin mukaan laaditun konsernin vuositilinpäätöksen mukaan ÖVAG odottaa vuodelta 2014 verojen jälkeen [10–30] miljoonan euron tappiota, joka johtuu pääasiassa yhdestä satunnaisesta erästä, VBLI:n myynnistä [40–70] miljoonan euron hintaan, joka on alhaisempi kuin IFRS-standardin mukainen kirjanpitoarvo, [90–120] miljoonaa euroa. ÖVAGin erillistilinpäätöksessä, joka on laadittu Itävallan säännösten mukaisten kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti, VBLI:n kirjanpitoarvo on alaskirjattu jo [40–70] miljoonaan euroon. Myyntituotto ei näin ollen todennäköisesti vaikuta Itävallan säännösten mukaisten kirjanpitoperiaatteiden mukaan odotettuun ÖVAGin tulokseen vuodelta 2014, vaan siitä tullee positiivinen.

([52]) Tässä yhteydessä on otettu huomioon omaisuuserille myönnetyn takauksen raukeaminen vuonna 2015 ja valtion osuuspääoman 150 miljoonan euron suuruisen erän takaisinmaksu vuonna 2017.

([53]) Vrt. johdanto-osan 58 ja 59 kappale.

([54]) Vrt. johdanto-osan 55 kappale.

([55]) Vrt. johdanto-osan 60 kappale.

pääomapuskuri, joka ylittää vakavaraisuusvaatimuspaketissa ([56]) säädetyt vähimmäisvaatimukset, niin että ÖVAG pystyy stressiskenaarionkin toteutuessa edelleen täyttämään nämä omaa pääomaa koskevat vaatimukset. Pankin ja Itävallan antamilla sitoumuksilla varmistetaan, että peruutettavissa olevat tukitoimenpiteet (osuuspääoma ja omaisuuserille myönnetty takaus) lakkautetaan vuoden 2015 lopusta alkaen, heti kun pankin pääomapositio sen sallii ([57]).

(112) Komissio toteaa, että ÖVAG on jo toteuttanut toimenpiteitä kustannusten alentamiseksi ja jatkaa niitä edelleen, ja näin se osallistuu rakenneuudistuskustannuksiin muodostamiensa sisäisten varojen välityksellä ([58]). Nämä kustannusten alentamistoimenpiteet johtavat ydintoimialalla rakenneuudistuskauden loppuun mennessä vuosittaisten kustannusten supistumiseen 15 miljoonalla eurolla (noin 12 prosenttia vuoden 2012 kokonaiskustannuksista). Tarkasteltaessa ÖVAGia kokonaisuudessaan (ydintoimialan ulkopuoliset osa-alueet mukaan luettuina), kustannukset laskevat jopa voimakkaammin (105,5 miljoonaa euroa vuonna 2017 verrattuna 166 miljoonaan euroon vuonna 2012, mikä vastaa kustannusten 36 prosentin laskua) ([59]).

(113) Tämän lisäksi rakenneuudistuskustannuksia rahoitetaan ydintoimialan ulkopuolisten osa-alueiden kannattavien osakkuuksien myynnistä saaduilla tuloilla (RZB, jo vuosina 2009–2010 myydyt itävaltalaiset vähittäispankit ja VBLI).

(114) Rakenneuudistustiedonannon 24 kohdassa todetaan, että myös asianmukainen korvaus valtion pääomasta on yksi vastuunjaon toteuttamisen keino. Tässä yhteydessä komissio muistuttaa johdanto-osan 90 kappaleessa esitetystä toteamuksesta, jonka mukaan valtio, joka osallistui vuoden 2012 pääomanlisäykseen, on saanut asianmukaisen osuuden pankista. Tämä osuus perustui yrityksen arvoon, joka määritettiin objektiivisesti markkinapohjaisen P/B -lukuun perustuvan lähestymistavan mukaisesti. Kuten johdanto-osan 89 kappaleessa todetaan, vuoden 2012 pääomanlisäykseen liittyvien merkintöjen yhteydessä sovellettiin lisäksi riittäviä alennuksia, mikä vastaa eräänlaista ennakkokorvausta pääomanlisäyksestä. Tästä syystä komissio katsoo, että korvaus on yhdessä muiden vastuunjakotoimenpiteiden kanssa asianmukainen.

(115) Valtion jäljelle jäävän, 300 miljoonan suuruisen osuuspääoman osalta komissio muistuttaa, että valtio antoi osuuspääoman ÖVAGin käyttöön Itävallan pankkitukiohjelman yhteydessä ja instrumentista maksettava korvaus määritettiin tämän ohjelman mukaisesti. Komissio toteaa, että kuudentena ja seitsemäntenä täytenä toimintavuonna instrumenttien merkinnän jälkeen kupongin arvo nousee kumpanakin vuonna 50 peruspistettä, minkä seurauksena on 9,8 prosentin kuponki vuonna 2016 ja 10,3 prosentin kuponki vuonna 2017 ([60]). Tämän lisäksi komissio panee merkille, että näiden instrumenttien takaisinmaksu vuosina 2017 ja 2018 edellyttää nimellisarvon maksamista 100-prosenttisesti lisättynä sillä prosenttiyksikkömäärällä, jolla sopimuksessa osuustodistuksista luvattu kuponki alitettiin, jos jaettavissa olleet vuosivoitot, jotka olisivat riittäneet maksamiseen, jätettiin jakamatta ([61]). Pankin talousennusteiden mukaan on odotettavissa, että vuosina 2017 ja 2018 valtiolle takaisin maksettava määrä sisältää myös korvauksen osuuspääomasta rakenneuudistuskauden viimeisiltä vuosilta. Sen vuoksi komissio katsoo, että ÖVAG maksaa valtion osuuspääomasta korvauksen, joka vastaa sen riskiprofiilia.

(116) Omaisuuserille myönnetystä takauksesta komissio toteaa, että pankki maksaa vuosittain maksun, joka vastaa 10:tä prosenttia takauksen määrästä (100 miljoonaa euroa). Tämä maksu kuuluu kirjanpidollisesti pankin juokseviin kuluihin, eikä se sen vuoksi riipu siitä, saavuttaako ÖVAG voittoa vai ei. Kaikista takauksen yhteydessä myönnetyistä määristä peritään aina niiden takaisinmaksuun saakka 10 prosentin korko. Maksun luotettavan luonteen ja suuruuden vuoksi komissio katsoo, että omaisuuserille myönnetystä takauksesta, joka vastaa tilapäistä pääomankorotusta, maksettava korvaus on asianmukainen.

(117) Sen takaamiseksi, että pankin osakkeenomistajat osallistuvat rakenneuudistuskauden aikana mahdollisimman suuressa määrin asianmukaisen pääomapohjan jälleenmuodostamiseen, Itävalta suostui siihen, että pankki pidättäytyy maksamasta osinkoja ja kuponkeja rakenneuudistuskauden loppuun saakka tai jopa tätä kauemmin (ellei valtion osuuspääomaa ole siihen mennessä maksettu takaisin), ellei sillä ole oikeudellista velvoitetta maksamiseen. Tällä tavoin ÖVAGin ei pitäisi rakenneuudistustiedonannon 26 kohdan mukaisesti käyttää valtiontukea omista varoista suoritettavan korvauksen maksamiseen silloin kun sen voitot eivät riitä tällaisten maksujen suorittamiseen.

(118) Komissio panee merkille, että ÖVAG on tarjoutunut ostamaan hybridi-instrumentteja takaisin yksityisiltä sijoittajilta hinnalla, joka on noin 40 prosenttia niiden nimellisarvosta ([62]). Tarjottu takaisinostohinta määritettiin instrumenttien markkina-arvon perusteella ja sisältää enintään 10 prosenttiyksikön palkkion, joka lisättiin kannustamaan sijoittajia osallistumaan takaisinostoon. Tarjous hyväksyttiin vajaan 80 prosentin osuudesta instrumenttien nimellisarvosta, mikä merkitsi ÖVAGille kaupankäyntikulujen vähentämisen jälkeen 130 miljoonan euron voittoa. Jäljellä oleviin instrumentteihin sovelletaan johdanto-osan 117 kappaleessa mainittua kuponkikieltoa.

([56]) 'Vakavaraisuusvaatimuspaketti' (CRD IV -paketti; neljäs vakavaraisuusdirektiivi ja vakavaraisuusasetus) viittaa Euroopan komission ehdotukseen Basel III -sääntöjen saattamiseksi osaksi unionin lainsäädäntöä. Basel III -säännöt laadittiin ja hyväksyttiin reaktiona viimeisimmän finanssikriisin pankkialan sääntelyssä paljastamiin heikkouksiin, ja niissä määritetään pankkien vakavaraisuutta, stressitestien toteuttamista ja markkinoiden likviditeettiä koskevaa riskiä koskevat maailmanlaajuiset pankkivalvontastandardit. Näissä säännöissä määritetään pankeille muun muassa sekä määrällisesti että laadullisesti tiukemmat pääomavaatimukset. Uusien vaatimusten on tarkoitus tulla voimaan vaiheittain vuodesta 2013 alkaen.

([57]) Vrt. johdanto-osan 25–27 kappale.

([58]) Vrt. johdanto-osan 60 kappale.

([59]) Tämä sisältää myös myyntien ja ydintoimialan ulkopuolisten liiketoimintojen vähentämisen vaikutukset.

([60]) Vrt. johdanto-osan 18 kappale.

([61]) Vrt. johdanto-osan 19 kappale.

([62]) Vrt. johdanto-osan 52 kappale.

Tämän vuoksi komissio katsoo, että ÖVAGin yksityisten hybridipääoman omistajien välinen asianmukainen vastuunjako on taattu ja että rakenneuudistustiedonannon arviointiperusteet täyttyvät tässä yhteydessä.

(119) Eräs asiaan liittyvä näkökohta koskee ERGO-konsernia, RZB:tä ja DZ Bank -pankkia, jotka ovat ÖVAGin vähemmistöosakkaita. Komissio toteaa, että niiden osakkuudet heikentyivät huomattavasti vuoden 2012 pääomanlisäyksen vuoksi. Kuten johdanto-osan 49 kappaleessa kuvataan, nämä pankit myöntyivät tukemaan ÖVAGin rakenneuudistusta pitämällä voimassa ÖVAGin ja niiden yhdessä ÖVAGin kanssa omistamien tytäryhtiöiden käyttöön annetut likviditeettisopimukset, ottamalla omaisuuseräsalkut haltuunsa ja tukemalla ÖVAGia sen pyrkimyksissä myydä yhteisomistuksessa olevat tytäryhtiöt (VBRO ja VBLI). Tämä vauhdittaa ydintoimialan ulkopuolisten liiketoiminta-alojen lakkauttamista.

(120) Näin ollen kustannusten alentaminen, kannattavien, ydintoimialaan kuulumattomien tytäryritysten myyminen ja huolehtiminen pääomatoimenpiteistä ja omaisuuserille myönnettävästä takauksesta maksettavasta asianmukaisesta korvauksesta muodostavat riittävän ÖVAGin oman osallistumisen rakenneuudistuksensa rahoittamiseen. Asianmukainen vastuunjako puolestaan taataan hybridipääomainstrumenttien haltijoille aiheutuneiden tappioiden, alkuperäisten osakkeenomistajien osakkeiden heikentymisen, niiden ÖVAGin rakenneuudistukseen osallistumiseksi toteuttamien toimenpiteiden sekä voittojen pitämisen myötä. Koska voidaan lähteä siitä, että uuteen rakenneuudistussuunnitelmaan sisältyy riittävä oma osallistuminen ja asianmukainen vastuunjako, menettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä tältä osin esitetyt epäilykset raukeavat.

5.4.3. *Kilpailun vääristymistä rajoittavat toimenpiteet*

(121) Rakenneuudistustiedonannossa vaaditaan, että rakenneuudistussuunnitelmaan on sisällyttävä toimenpiteitä, joilla rajoitetaan kilpailun vääristymistä ja varmistetaan pankkialan kilpailukyky. Lisäksi toimenpiteillä olisi puututtava moraalikatoon ja varmistettava, ettei valtiontuella rahoiteta kilpailun vastaista toimintaa.

(122) Rakenneuudistustiedonannon 31 kohdan mukaan komission on tuen ja siitä johtuvien kilpailun vääristymien suuruutta arvioidessaan otettava huomioon sekä absoluuttinen että suhteellinen tuen määrä, vastuunjaon laajuus ja rahoituslaitoksen markkina-asema rakenneuudistuksen jälkeen. Tässä yhteydessä komissio muistuttaa siitä, että ÖVAG sai valtiolta pääomanlisäyksen, joka vastaa 3,8 prosenttia sen riskipainotetuista omaisuuseristä. Lisäksi ÖVAG on saanut maksuvalmiustakauksia, jotka vastaavat 5,4 prosenttia sen taseen loppusummasta. Tuensaajapankille myönnetty tukimäärä on näin ollen huomattava. Sen vuoksi rakenneuudistuskaudella tarvitaan huomattavia toimenpiteitä mahdollisten kilpailunvääristymien rajoittamiseksi huolimatta siitä, että oma osallistuminen on riittävää ja vastuunjako tuensaajapankin ja sen osakkeenomistajien välillä asianmukaista.

(123) Taseen loppusumma supistuu uuden rakenneuudistussuunnitelman mukaan enemmän kuin alkuperäisessä suunnitelmassa. ÖVAG aikoo supistaa taseensa loppusummaa suhteessa vuoden 2008 lopun vastaaviin 67 prosentilla, toisin sanoen 55,8 miljardista eurosta 18,4 miljardiin euroon vuonna 2017. Jos otetaan huomioon ainoastaan ydintoimialan kokonaisvastaavat ([12–15] miljardia euroa vuonna 2017), taseen loppusumma supistuu [60–80] prosenttia. Riskipainotettujen omaisuuserien osalta pankki pyrkii 71 prosentin supistukseen (35,2 miljardia euroa vuonna 2008, 10,1 miljardia euroa vuonna 2017). Näistä 10,1 miljardista eurosta [4–6] miljardia euroa liittyy ydintoimialaan, mikä vastaa ydintoimialan riskipainotettujen omaisuuserien supistumista [70–90] prosentilla.

(124) Tässä tarkoituksessa ÖVAG on parhaillaan myymässä useita koti- ja ulkomaisia tytäryrityksiään. Nämä myynnit on saatava päätökseen liitteessä esitetyissä sitoumuksissa määritettyyn määräaikaan mennessä, muuten kyseisten tytäryritysten on lopetettava uuden liiketoiminnan harjoittaminen. Tärkeimmät myyntikohteet esitetään taulukossa 4:

Taulukko 4

Tärkeimmät myyntikohteet

Nimi	Taseen loppusumma miljardeina euroina	Riskipainotetut omaisuuserät (miljardeina euroina)
Itävaltalaiset vähittäispankit	5,1	2,0
Europolis	1,7	0,1
VBI:n myynti vuonna 2011	9,1	6,0
VBLI	2,1	1,6
VBRO	1,7	1,6
Malta	0,2	0,1

(125) Nämä myyntitoimet koskevat kaikkia pankin kansainvälisiä tytäryhtiöitä. Komissio katsoo, että valtion pelastustoimenpiteiden kohteena vuonna 2008 olleen KA:n myynti on edistänyt ÖVAGin vakauttamista. Näin ollen KA:n myyntiä ei voida pitää kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi toteutettuna toimenpiteenä. KA:ta ei myöskään oteta huomioon tilinpäätöksen loppusummassa eikä riskipainotettujen omaisuuserien laajuudessa, joita käytettiin viitearvoina pankin supistumista laskettaessa ([63]).

([63]) Viitearvoina käytettiin ÖVAGin taseen loppusummaa ja riskipainotettuja omaisuuseriä 31 päivältä joulukuuta 2008, kun KA oli valtiollistettu jo marraskuussa 2008.

(126) Lisäksi ÖVAG aikoo sulkea Frankfurtin toimipaikkansa.

(127) Kaiken kaikkiaan komissio pitää pankin taseen loppusumman supistamista yli puolella riittävänä tuesta johtuvan kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi.

(128) Näiden pitkälle menevien rakenteellisten toimenpiteiden lisäksi Itävalta ja ÖVAG myöntyivät myös erilaisiin toimintaa koskeviin velvoitteisiin. Pankki sitoutui mainonta- ja yritysostokieltoon, luopumiseen kaupankäynnistä omaan lukuun sekä verkkopankki Livebankia koskevaan hintajohtajuuskieltoon. Tämä taannee sen, että valtiontukea ei käytetä kilpailun vastaisen toiminnan rahoittamiseen ([64]).

(129) Tämän lisäksi Itävalta myöntyi siihen, ettei ÖVAG enää tee omaan lukuunsa aktiivisia liiketoimia kolmansien asiakkaiden kanssa Volksbank-yhteenliittymän ja sen asiakaspiirin ulkopuolella. Se saa toimia vain Volksbank-yhteenliittymän sisällä ([65]). ÖVAGin kannattavien tytäryhtiöiden (VBLI, itävaltalaiset vähittäispankit) myynti ja sen toimialojen tiukka rajoittaminen sen ydinmarkkinoihin antaa muille toimijoille mahdollisuuden kasvattaa markkinaosuuttaan.

(130) Johdanto-osan 122–129 kappaleessa esitettyjen havaintojen ja sen päätelmän perusteella, että oma osallistuminen ja vastuunjako ovat asianmukaisella tasolla, komissio päättelee, että Itävallan ja ÖVAGin esittämien toimenpiteiden laajuus ja luonne ovat riittäviä ÖVAGille myönnetyn tuen aiheuttamien kilpailunrajoitusten rajoittamiseksi. Sen vuoksi asiasta menettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä esiin tuodut epäilykset voidaan todeta aiheettomiksi.

5.5. **Valvonta**

(131) Rakenneuudistustiedonannon 5 jakson mukaisesti säännölliset kertomukset ovat välttämättömiä, jotta komissio voi tarkistaa, toteutetaanko uutta rakenneuudistussuunnitelmaa moitteettomasti. Itävalta nimittää valvovan toimitsijamiehen, joka auttaa komissiota täyttämään velvoitteensa valvoa päätöksen moitteetonta täytäntöönpanoa. Toimitsijamies esittää valvontaselvityksen kuuden kuukauden välein. Ensimmäinen selvitys olisi esitettävä viimeistään kuuden kuukauden kuluttua rakenneuudistussuunnitelman hyväksymisestä. Komissio katsoo, että rakenneuudistussuunnitelman toteutuksen asianmukainen seuranta on näin ollen varmistettu.

6. **PÄÄTELMÄT**

(132) Komissio päättelee, että uuteen rakenneuudistussuunnitelmaan sisältyvät toimenpiteet yhdessä liitteessä esitettyjen sitoumusten ([66]) kanssa ovat sopivia takaamaan ÖVAGin pitkän aikavälin kannattavuuden, ovat vastuunjaon ja oman osallistumisen osalta riittäviä ja lieventävät tässä päätöksessä tarkasteltujen tukitoimenpiteiden kilpailua vääristäviä vaikutuksia asianmukaisesti ja oikeasuhteisesti. Esitetty rakenneuudistussuunnitelma vastaa rakenneuudistustiedonannon kriteerejä, joten rakenneuudistustoimenpiteitä voidaan pitää sisämarkkinoille soveltuvina,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Seuraavat Itävallan toteuttamat tai suunnittelemat toimenpiteet ovat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea:

a) Itävallan toteuttamat 1 miljardin euron ja 250 miljoonan euron pääomanlisäykset Österreichische Volksbanken-AG:n hyväksi;

b) Itävallan Österreichische Volksbanken-AG:lle myöntämät 3 miljardin euron maksuvalmiustakaukset;

c) Itävallan Österreichische Volksbanken-AG:n käyttöön antama omaisuuserille myönnetty takaus, jonka pääomavaatimusta supistava vaikutus on 100 miljoonaa euroa.

2. Edellä 1 kohdassa mainittu valtiontuki soveltuu sisämarkkinoille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti edellyttäen, että 2 artiklassa mainitut ehdot täyttyvät.

2 artikla

Itävallan on varmistettava, että 4 päivänä syyskuuta 2012 esitetty rakenneuudistussuunnitelma ja tämän päätöksen liitteessä esitetyt sitoumukset pannaan täysimääräisesti täytäntöön.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Itävallan tasavallalle.

Tehty Brysselissä 19 päivänä syyskuuta 2012.

Komission puolesta

Joaquín ALMUNIA

Varapuheenjohtaja

([64]) Koska Livebank on ainoa ÖVAGin liiketoiminta-ala, jolla otetaan vastaan talletuksia, hintajohtajuuskielto ei ole tarpeen minkään muun markkinasegmentin kohdalla.

([65]) Vrt. liitteessä oleva 4.1 kohta.

([66]) Jos päätöksen ja liitteen sanamuodoissa on ristiriitaisuuksia, päätöksen sanamuotoa pidetään sitovana.

LIITE

Sitoumuksia koskeva asiakirja valtiontukimenettelyssä SA.31883 Österreichische Volksbanken AG

Itävallan tasavalta, jäljempänä 'Itävalta', tarjoaa asetuksen (EY) N:o 659/1999, sellaisena kuin se on muutettuna, 7 artiklan 4 kohdan mukaisesti seuraavia, yritykseen Österreichische Volksbanken-Aktiengesellschaft, jäljempänä 'ÖVAG', liittyviä sitoumuksia, jotta Euroopan komissio voi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisella päätöksellä todeta, että ÖVAGille myönnetyt tuet soveltuvat sisämarkkinoille.

Sitoumukset tulevat voimaan päätöksen antamispäivänä.

Tämän tekstin tulkinnassa on otettava huomioon unionin oikeuden yleiset puitteet ja neuvoston asetus (EY) N:o 659/1999 sekä päätös, johon sitoumukset on liitetty sitoumuksina ja/tai ehtoina ja velvoitteina

1. **Yleistä**

1.1. Itävalta varmistaa, että 4 päivänä syyskuuta 2012 esitetty ÖVAGia koskeva rakenneuudistussuunnitelma, jäljempänä 'rakenneuudistussuunnitelma', pannaan täytäntöön virheettömästi ja täysimääräisesti.

1.2. Itävalta varmistaa, että rakenneuudistussuunnitelman täytäntöönpanon yhteydessä noudatetaan täysimääräisesti jäljempänä esitettyjä sitoumuksia, jäljempänä 'sitoumukset'.

1.3. Rakenneuudistuskausi päättyy 31 päivänä joulukuuta 2017. Jäljempänä esitettyjä sitoumuksia sovelletaan rakenneuudistuskaudella, ellei niistä käy muuta ilmi.

2. **Ydintoimiala ja lakkautettavat toimialat**

2.1. ÖVAG on perustanut sisäisen lakkautettavien toimintojen lohkon, jonka tehtävänä on tiettyjen vastaavien purkaminen. Lakkautettavien toimintojen lohkoa verotetaan erillisenä lohkona, jolla on oma kirjanpito ja tilinpäätös.

3. **Taseen loppusumman ja riskipainotettujen omaisuuserien supistaminen**

3.1. **[Taseen loppusumman supistaminen – konserni]** ÖVAG-konsernin taseen vastaavien loppusumma pienennetään 31 päivään joulukuuta 2013 mennessä [26 000-28 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2014 mennessä [22 000-24 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2015 mennessä [20 000-22 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2016 mennessä [18 000-20 000] miljoonaan euroon ja 31 päivään joulukuuta 2017 mennessä 18 390 miljoonaan euroon, kun lähtökohtana on konsernin vahvistettu tase 31 päivältä joulukuuta 2009, jolloin taseen loppusumma oli 48 116 miljoonaa euroa.

3.2. **[Riskipainotettujen omaisuuserien supistaminen – konserni]** Konsernin riskipainotettujen omaisuuserien kokonaismäärä supistetaan 31 päivään joulukuuta 2013 mennessä [16 000-18 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2014 mennessä [14 000-16 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2015 mennessä [10 000-12 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2016 mennessä [10 000-12 000] miljoonaan euroon ja 31 päivään joulukuuta 2017 mennessä 10 081 miljoonaan euroon, kun lähtökohtana on konsernin riskipainotettujen omaisuuserien kokonaismäärä (kokonaisriskistä) 31 päivältä joulukuuta 2009, jolloin se oli 29 505 miljoonaa euroa.

3.3. **[Taseen loppusumman supistaminen – ydintoimiala]** Ydintoimialan taseen vastaavien loppusumma pienennetään 31 päivään joulukuuta 2013 mennessä [15 000-17 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2014 mennessä [15 000-17 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2015 mennessä [14 000-16 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2016 mennessä [13 000-15 000] miljoonaan euroon ja 31 päivään joulukuuta 2017 mennessä [13 000-15 000] miljoonaan euroon. Määrät on sallittua ylittää enintään 2 prosentilla, jos se johtuu suunniteltua suuremmasta konsortiotoiminnasta paikallistason kanssa, korkeammista likviditeettitasoa koskevista sääntelyvaatimuksista tai paikallistason suuremmista jälleenrahoitustarpeista. Tällaisista ylityksistä on esitettävä yksityiskohtaiset perustelut valvovalle toimitsijamiehelle.

3.4. **[Riskipainotettujen omaisuuserien supistaminen – ydintoimiala]** Ydintoimialan riskipainotettujen omaisuuserien kokonaismäärä (kokonaisriskistä) supistetaan 31 päivään joulukuuta 2013 mennessä [5 500-6 500] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2014 mennessä [5 000-6 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2015 mennessä [5 000-6 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2016 mennessä [5 000-6 000] miljoonaan euroon ja 31 päivään joulukuuta 2017 mennessä [5 000-6 000] miljoonaan euroon. Määrät on sallittua ylittää 2 prosentilla, jos se johtuu suunniteltua suuremmasta konsortiotoiminnasta paikallistason kanssa, korkeammista likviditeettitasoa koskevista sääntelyvaatimuksista tai paikallistason suuremmista jälleenrahoitustarpeista. Tällaisista ylityksistä on esitettävä yksityiskohtaiset perustelut valvovalle toimitsijamiehelle.

3.5. **[Taseen loppusumman supistaminen – lakkautettavat alat]** Lakkautettavien alojen taseen vastaavien loppusumma pienennetään 31 päivään joulukuuta 2013 mennessä [10 000-12 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2014 mennessä [6 000-8 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2015 mennessä [6 000-8 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2016 mennessä [5 000-7 000] miljoonaan euroon ja 31 päivään joulukuuta 2017 mennessä [4 000-6 000] miljoonaan euroon.

3.6. **[Riskipainotettujen omaisuuserien supistaminen – lakkautettavat alat]** Lakkautettavien alojen riskipainotettujen omaisuuserien kokonaismäärä (kokonaisriskistä) supistetaan 31 päivään joulukuuta 2013 mennessä [11 000-13 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2014 mennessä [8 000-10 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2015 mennessä [5 000-7 000] miljoonaan euroon, 31 päivään joulukuuta 2016 mennessä [5 000-7 000] miljoonaan euroon ja 31 päivään joulukuuta 2017 mennessä [4 000-6 000] miljoonaan euroon.

3.7. Määräaikoja voidaan lakkautettavilla aloilla jatkaa ainoastaan siinä tapauksessa, että on realistisesti ja tosiseikkojen perusteella odotettavissa, että jatkaminen parantaa tulevaa rahoituksen käytettävyyttä tai hyödynnettävyyttä. Määräaikoja jatketaan enintään kolme kertaa ja kullakin kerralla enintään vuodeksi. Poikkeustapaukset, joihin liittyy tätä pidempi jatkamisaika, on kussakin tapauksessa esitettävä valvovalle toimitsijamiehelle ja perusteltava riittävällä tavalla. Koko lakkautettava ala on rakenneuudistuskauden jälkeenkin purettava mahdollisimman nopeasti.

3.8. Määritettäessä 3.1.–3.6. kohdassa tarkoitettuja määriä ei oteta huomioon vakavaraisuusvaatimuspaketin soveltamisesta johtuvista muuttuneista säännöksistä aiheutuvia muutoksia.

4. **Liiketoiminnan rajoittaminen**

4.1. Ydinliiketoiminnan alalla toteutetaan ainoastaan yhteenliittymään liittyvää liiketoimintaa. Yhteenliittymään liittyvä liiketoiminta tarkoittaa tässä yhteydessä, että ÖVAG i) toimii Volksbank-pankkien keskusorganisaationa ja tarjoaa sen myötä palveluja siihen välittömästi kuuluville rahoituslaitoksille ja ii) että se tarjoaa tai välittää Volksbank-pankeille ja näiden asiakkaille tuotteita ja palveluja. ÖVAG ei tee omaan lukuunsa luottotoimia eikä muita aktiivisia liiketoimia kolmansien asiakkaiden kanssa.

5. **Liiketoimintayksiköiden lakkauttaminen**

5.1. **[Liiketoimintayksiköiden lakkauttaminen]** ÖVAG toteuttaa rakenneuudistussuunnitelmassa esitettyä liiketoimintamallia ja panee täytäntöön siinä kuvatun liiketoimintayksiköistä luopumisen. Erityisesti seuraavista liiketoimintayksiköistä luovutaan kokonaan:

5.1.1. Liiketoimintayksikkö ”uusiutuva energia”. Tähän liiketoimintayksikköön kuuluu hankerahoitustoiminta uusiutuvan energian alalla Itävallassa, Saksassa ja Keski- ja Itä-Euroopassa. Tähän ei lueta paikallistason tarjoamaa rahoitusta konsortio-osakkeiden hankkimiseksi, kunhan paikallistason pankki itse ottaa hoitaakseen kokoaan vastaavan rahoitusosuuden.

5.1.2. Liiketoimintayksikkö ”*Modellfinanzierung*”. Liiketoimintayksikkö ”*Modellfinanzierung*” hoitaa keskeisillä paikoilla sijaitsevien asuntokohteiden oston ja saneerauksen rahoitusta hyödyntämällä luottokelpoisten yksityishenkilöiden saatavilla olevaa tukirahoitusta. Tähän ei lueta paikallistason tarjoamaa rahoitusta konsortio-osakkeiden hankkimiseksi, kunhan paikallistason pankki itse ottaa hoitaakseen kokoaan vastaavan rahoitusosuuden.

5.2. **[Kaupankäynti omaan lukuun]** ÖVAG ei harjoita edelleenkään Dedicated Proprietary Trading -toimintaa. Tämä tarkoittaa, että ÖVAG tekee kaupankäyntivarastossaan olevilla instrumenteilla ainoastaan kauppoja, jotka joko a) toteutetaan ÖVAGin asiakkaiden osto- tai myyntitoimeksiantojen hyväksymistä, edelleenvälittämistä ja toteuttamista varten (ts. palveluna tarjottava kaupankäynti rahoitusinstrumenteilla); tai b) ovat välttämättömiä asiakasliiketoiminnan suojaamiseksi tai korkojen ja likviditeetin hallitsemiseksi treasury-toiminnassa tai c) jotka toteutetaan tase-erien siirtämiseksi rakenneuudistusyksikölle tai kolmansille. Joka tapauksessa on varmistettava, että kaupankäynti tapahtuu ainoastaan määritellyissä todennäköisen tappioluvun kokonaisrajoissa (3 miljoonaa euroa päiväkohtaisesti 99 prosentin luottamustasolla), jotta se ei vaaranna ÖVAGin riskinsietokykyä tai maksuvalmiutta. ÖVAG ei missään tapauksessa harjoita kaupankäyntiä, joka palvelee pelkästään voiton tavoittelua edellä mainittujen tarkoitusten ulkopuolella.

6. **Myynnit**

6.1. **[Myynnit]** ÖVAG myy seuraavat yksiköt kokonaan määriteltyihin ajankohtiin mennessä (allekirjoitus):

6.1.1. Leasingpalveluja tarjoavan tytäryhtiön VBLI:n kaikkien osakkeiden myynti 31 päivään joulukuuta [2013–2017] mennessä;

6.1.2. Kaikkien VB Malta/IK Maltan osakkeiden myynti 31 päivään joulukuuta [2013–2017] mennessä;

6.1.3. Kaikkien Volksbank Rumänien -pankin osakkeiden myynti 31 päivään joulukuuta [2013–2017] mennessä;

6.1.4. Kaikkien RZB:n osakkeiden myynti 31 päivään joulukuuta [2013–2017] mennessä.

6.2. Edellä 6.1.1–6.1.4 kohdassa määriteltyjen yksiköiden ostajien on oltava Itävallan tasavallasta ja VB Holdingista ja/tai paikallistason pankeista oikeudellisesti ja taloudellisesti riippumattomia henkilöitä.

6.3. Ellei 6.1.1–6.1.3 kohdassa mainittuja osakkuuksia ole myyty niissä mainittuihin määräaikoihin mennessä, ÖVAG toteuttaa kaikki mahdolliset toimenpiteet näiden yksiköiden uuden liiketoiminnan toteuttamisen lopettamiseksi ja yksiköiden lakkauttamiseksi. ÖVAG tekee parhaansa päästäkseen yksimielisyyteen muiden osakkeenomistajien (6.1.1. ja 6.1.3 kohta) kanssa riittävän ajoissa, jotta uuden liiketoiminnan toteuttamisen lopettaminen on mahdollista määritettyihin määräaikoihin mennessä.

6.4. Ellei 6.1.4 kohdassa mainittua osakkuutta ole saatu myytyä kohdassa määritettyyn ajankohtaan mennessä, myynnin ottaa hoitaakseen myyntiasiamies.

7. **DZ Bankin, ERGOn ja RZB:n toimenpiteet**

7.1. Itävalta varmistaa, että Deutsche Zentral-Genossenschaftsbank (DZ Bank), ERGO-konserni ja Raiffeisen Zentralbank Österreich AG (RZB) toteuttavat suunnitellut toimenpiteet, jotka määritettiin 26 päivänä huhtikuuta 2012 Itävallan tasavallan, DZ Bank AG:n, ERGO Versicherung AG:n ja ERGO Versicherungsgruppe AG:n, Raiffeisen Zentralbank Österreich AG:n, Volksbanken Holding eingetragene Genossenschaftin, Österreichischer Genossenschaftsverbandin ja ÖVAGin välillä tehdyssä rakenneuudistussopimuksessa, jäljempänä 'rakenneuudistussopimus'.

8. **Muut toimintaa koskevat velvoitteet / omistajaohjaus**

8.1. **[Yritysostoista luopuminen]** ÖVAG sitoutuu yritysostokieltoon. Tämä koskee sellaisten yritysten hankintaa, joilla on oma oikeudellinen muotonsa, yritysten osakkeiden hankintaa ja omaisuuseräkokonaisuuksia, jotka muodostavat liiketoimintayksikön tai toimialan. Mukaan ei lueta hankintoja, jotka on toteutettava rahoitusvakauden ja/tai yhteenliittymän vakauden säilyttämiseksi tai toimivan kilpailun vuoksi, jos komissio on hyväksynyt ne ennakolta. Kielto ei koske myöskään hankintoja, jotka kuuluvat pankin tavanomaiseen juoksevaan liiketoimintaan maksuvaikeuksissa olevien asiakkaiden voimassa olevien velvoitteiden hallinnoinnin yhteydessä. Sitoumus on voimassa rakenneuudistuskauden loppuun saakka.

8.2. **[Osingonjakokielto]** ÖVAG ei maksa osinkoja ennen 31 päivänä joulukuuta 2017 päättyvän tilikauden päättymistä (kyseinen tilikausi mukaan lukien). Tämä ei koske 10 kohdan mukaisia maksuja, jos ne ovat oikeudellisesti erotettavissa.

8.3. **[Hybridit]** ÖVAG ei saa 31 päivään joulukuuta 2017 asti suorittaa maksuja voitoista riippuvista oman pääoman ehtoisista instrumenteista (kuten hybridit rahoitusinstrumentit ja voitto-osuustodistukset), ellei maksuista ole määrätty sopimuksessa tai laissa. Nämä instrumentit osallistuvat pankkisäännösten mukaisten ja siviilioikeudellisten mahdollisuuksien mukaan täysimääräisesti myös tappioihin, jos ÖVAGin tase ilman rahastojen ja varausten purkamista olisi tappiollinen. Tässä yhteydessä ÖVAG sitoutuu olemaan tappiotilanteissa purkamatta varauksia 31 päivään joulukuuta 2017 saakka.

8.4. **[Hintajohtajuuskielto]** Livebank ei tarjoa 31 päivään joulukuuta 2015 saakka ilman komission ennakkosuostumusta talletuspalvelujen alalla parempia korkoehtoja (kaikkien juoksuaikojen osalta) kuin kilpailija, jolla on kolmanneksi parhaat ehdot suorien verkkopankkipalvelujen Itävallan markkinoilla.

8.5. **[Mainonta]** ÖVAG ei käytä mainonnassa tukitoimenpiteiden myöntämistä eikä niistä johtuvia etuja.

8.6. **[Elinten, työntekijöiden ja keskeisten toimijoiden palkkiot]** ÖVAGin on tarkistettava palkkiojärjestelmiensä kannustavuus ja asianmukaisuus ja varmistettava siviilioikeudellisten mahdollisuuksien puitteissa, että ne eivät houkuttele ottamaan asiattomia riskejä ja että ne ovat yrityksen kestävien pitkän aikavälin tavoitteiden mukaisia ja läpinäkyviä.

8.7. **[Muut käyttäytymissäännöt]** ÖVAG kehittää edelleen riskien seurantaa ja valvontaa ja harjoittaa järkevää ja vakaata liiketoimintaa kestävyyden periaatteen mukaisesti.

9. **ÖVAG ja paikallislaitokset**

9.1. **[Maksuvalmiusvarannosta maksettava korvaus]** Paikallispankit saavat talletuksilleen ÖVAGissa ylläpidetystä maksuvalmiusvarannosta Itävallan pankkilaitoslain 25 §:n 13 momentin mukaisesti korvauksen, joka vastaa enintään kolmen kuukauden euribor-korkoa lisättynä [40–70] peruspisteellä. Vuosina 2014 ja 2015 laskentaprosenttia pienennetään 1 päivänä tammikuuta [5–10] peruspisteellä, vuosina 2016 ja 2017 1 päivänä tammikuuta jälleen [3–7] peruspisteellä, niin että prosenttiosuus on 1 päivästä tammikuuta 2017 alkaen 3 kuukauden Euribor lisättynä [20–40] peruspisteellä. Komission nimenomaisella suostumuksella voidaan vaihtoehtoisesti käyttää muitakin varojen siirron hinnoittelun osatekijöitä, jos voidaan osoittaa, että tuloksena on vähintäänkin edellä kuvatun kaltainen maksuvalmiusvarannosta maksetun koron alentamisesta aiheutuva hyöty.

9.2. **[Maksut]** ÖVAGin maksut Livebankin verkossa tapahtuvasta liiketoiminnasta jäävät kokonaisuudessaan ÖVAGille.

9.3. **[Osinkojen jakaminen paikallistason pankeille]** Paikallispankeille voidaan jakaa osinkoa rakenneuudistussopimuksen mukaisissa puitteissa sillä rajoituksella, että sen 7.2 kohdassa mainittu [7–10] miljoonan euron raja

alennetaan [5–8] miljoonaan euroon ja vain siinä määrin kuin 7.2 kohdan mukaan maksettavaksi tulevien osinkojen osalta on saatu riittävästi voittoa ja lisäksi on saatu uutta ulkoista peruspääomaa (nettomääräisenä, palautusten vähentämisen jälkeen), joka vastaa vähintään pääomasijoittajalle ja valtiolle kuuluvien osinkojen suuruutta (korvaus jakamattomasta voitosta).

10. **Tuista maksettava korvaus**

10.1. **[Omaisuuserille myönnetystä takauksesta maksettava korvaus]** Itävallan tarjoamasta 100 miljoonan euron suuruisesta omaisuuserille myönnetystä takauksesta maksetaan voitosta riippumaton 10 prosentin vuosikorko.

10.2. **[Osuuspääomasta maksettava korvaus]** Itävallan valtion käyttöön antamasta osuuspääomasta maksetaan periaatesopimuksen mukainen korvaus.

11. **Omaisuuserille myönnettyä takausta, osuuspääomaa ja osakepääomaa koskeva irtaantumisstrategia**

11.1. **[Omaisuuserille myönnetyn takauksen takaisinluovutus]** Itävallan käyttöön antaman omaisuuserille myönnetyn 100 miljoonan euron takauksen ehdot on laadittava niin, että se päättyy välittömästi 31 päivän joulukuuta 2015 jälkeen.

11.2. **[Osuuspääoman takaisinmaksu]** ÖVAG sitoutuu toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet vapauttaakseen Itävallan tasavallan sen asemasta osakkaana 50-prosenttisesti vuoden 2017 ensimmäisellä puoliskolla (150 miljoonaa euroa) ja kokonaan viimeistään välittömästi 31 päivän joulukuuta 2017 jälkeen. Paikallistason pankit osallistuvat sääntelyllisten vähimmäisvaatimusten mukaisissa rajoissa tämän mahdollistamiseen.

11.3. **[Irtaantumisstrategia]** Itävalta ei katso olevansa ÖVAGin pitkäaikainen omistaja ja pyrkii sen vuoksi myymään merkitsemänsä osakkeet mahdollisimman pian ottaen huomioon budjettipoliittiset intressit, pankkilaitoslain säännökset ja rahoitusmarkkinoiden vakautta koskevan lain 2 §:n 3 momentin.

12. **Valvova toimitsijamies**

12.1. Itävalta varmistaa, että riippumaton ja riittävän pätevä valvova toimitsijamies, joka on salassapitovelvollinen, valvoo jatkuvasti ÖVAGin rakenneuudistussuunnitelman sekä kaikkien tässä sitoumuksia koskevassa asiakirjassa esitettyjen sitoumusten täydellistä ja asianmukaista täytäntöönpanoa.

12.2. Valvovan toimitsijamiehen nimittämisessä, velvollisuuksissa, vastuualoissa ja tehtävästä vapauttamisessa on noudatettava liitteessä ”Toimitsijamies” esitettyjä menettelyjä.

12.3. Itävalta varmistaa, että päätöksen täytäntöönpanon aikana komissio tai toimitsijamies saa rajoittamattoman oikeuden tarkastella kaikkia tietoja, jotka ovat tarpeen tämän päätöksen täytäntöönpanon valvontaa varten. Komissio tai toimitsijamies voi vaatia ÖVAGilta selityksiä ja selvityksiä. Itävalta ja ÖVAG tekevät komission ja valvovan toimitsijamiehen kanssa täyttä yhteistyötä kaikissa tutkinnoissa, jotka liittyvät tämän päätöksen täytäntöönpanon valvontaan.

Liite sitoumuksia koskevaan asiakirjaan – Toimitsijamies

A. **Valvovan toimitsijamiehen nimittäminen**

i) Itävallan tasavalta sitoutuu varmistamaan, että ÖVAG nimittää valvovan toimitsijamiehen, joka hoitaa tämän liitteen C osan x kohdassa määritetyt valvovan toimitsijamiehen, jäljempänä 'toimitsijamies', tehtävät. Toimitsijamiehen toimikausi kattaa koko rakenneuudistuskauden, toisin sanoen 31 päivään joulukuuta 2017 saakka. Toimikauden päättyessä toimitsijamiehen on esitettävä loppuselvitys.

ii) Toimitsijamiehen on oltava ÖVAGista riippumaton. Toimitsijamiehellä on oltava erityistiedot ja -taidot, jotka ovat tarpeen toimitsijamiehen tehtävien hoitamiseksi esimerkiksi investointineuvojana, konsulttina tai tilintarkastajana, eikä toimitsijamies saa missään yhteydessä joutua eturistiriitatilanteeseen. ÖVAG maksaa toimitsijamiehelle korvauksia niin, että sillä ei vaikuteta kielteisesti toimitsijamiehen tehtävän riippumattomaan ja tehokkaaseen hoitamiseen.

iii) Itävalta sitoutuu varmistamaan, että ÖVAG ehdottaa toimitsijamieheksi hyväksyttäväksi kahta tai useampaa henkilöä viimeistään neljän viikon kuluttua komission päätöksen tiedoksiantamisesta.

iv) Ehdotuksissa on esitettävä riittävät tiedot kyseisistä henkilöistä, jotta komissio voi varmistaa, vastaako ehdotettu toimitsijamies A osan ii kohdassa asetettuja vaatimuksia; ehdotuksissa on esitettävä etenkin seuraavat tiedot:

a) ehdotetun toimeksiannon ehdot kokonaisuudessaan sekä kaikki määräykset, jotka ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että toimitsijamies voi hoitaa tehtävänsä;

b) luonnos toimintasuunnitelmasta, jossa kuvataan, miten toimitsijamies aikoo hoitaa hänelle annetut tehtävät.

v) Komissio voi harkinnanvaraisesti hyväksyä tai hylätä ehdotetut toimitsijamiehet ja hyväksyä ehdotetun toimeksiannon, ja komissio voi myös tehdä siihen tarpeelliseksi katsomiaan muutoksia, jotta toimitsijamies voi hoitaa velvollisuutensa. Jos vain yksi nimi hyväksytään, ÖVAG nimittää tai nimityttää kyseisen henkilön tai laitoksen toimitsijamieheksi komission hyväksymän toimeksiannon mukaisesti. Jos useampi kuin yksi nimi hyväksytään, ÖVAG voi vapaasti päättää, kuka hyväksytyistä henkilöistä nimitetään toimitsijamieheksi. Toimitsijamies nimitetään yhden viikon kuluessa komission hyväksynnästä komission hyväksymän toimeksiannon mukaisesti.

vi) Jos kaikki ehdotetut toimitsijamiehet hylätään, Itävalta varmistaa, että ÖVAG toimittaa vähintään kahden muun henkilön tai laitoksen nimet kahden viikon kuluessa hylkäämisen ilmoittamisesta A osan i ja iv kohdassa esitettyjen vaatimusten ja menettelyn mukaisesti.

vii) Jos komissio hylkää myös kaikki muut ehdotetut toimitsijamiehet, komissio nimeää toimitsijamiehen, jonka ÖVAG nimittää tai nimityttää komission hyväksymän toimitsijamiehen toimeksiannon mukaisesti.

B. **Yleiset tehtävät ja velvollisuudet**

viii) Toimitsijamies auttaa komissiota varmistamaan, että ÖVAG täyttää sitoumukset, ja ottaa hoitaakseen sitoumuksia koskevassa asiakirjassa esitetyt valvovan toimitsijamiehen tehtävät. Toimitsijamies hoitaa tehtävänsä tämän toimeksiannon mukaisesti ja noudattaen toimintasuunnitelmaa ja toimintasuunnitelman muokattuja versioita, jotka komissio on hyväksynyt. Komissio voi omasta aloitteestaan tai toimitsijamiehen tai ÖVAGin pyynnöstä antaa toimitsijamiehelle käskyjä tai ohjeita, joilla varmistetaan sitoumusten noudattaminen. ÖVAGilla ei ole oikeutta antaa toimitsijamiehelle ohjeita.

C. **Toimitsijamiehen tehtävät ja velvollisuudet**

ix) Toimitsijamiehen tehtävänä on taata sitoumuksissa esitettyjen velvoitteiden täydellinen ja asianmukainen noudattaminen ja ÖVAGin rakenneuudistussuunnitelman täydellinen ja asianmukainen täytäntöönpano. Komissio voi omasta aloitteestaan tai toimitsijamiehen tai ÖVAGin pyynnöstä antaa toimitsijamiehelle käskyjä tai ohjeita, joilla varmistetaan päätökseen liitettyjen sitoumusten noudattaminen.

x) Toimitsijamies

a) ehdottaa komissiolle yksityiskohtaista toimintasuunnitelmaa, jossa kuvataan, miten toimitsijamies aikoo valvoa päätöksen liitteenä olevien sitoumusten noudattamista;

b) valvoo ÖVAGin rakenneuudistussuunnitelman täydellistä ja asianmukaista täytäntöönpanoa; erityisesti

(I) taseen loppusumman ja riskipainotettujen omaisuuserien supistamista

(II) liiketoiminnan rajoittamista

(III) määritetyistä liiketoimintayksiköistä luopumista

(IV) määritettyjen yritysten osakkeiden myyntiprosessia;

c) valvoo kaikkien muiden sitoumusten noudattamista;

d) hoitaa muut päätökseen liitetyissä sitoumuksissa määritetyt toimitsijamiehen tehtävät;

e) ehdottaa ÖVAGille toimenpiteitä, joita se pitää välttämättöminä, jotta ÖVAG pystyy täyttämään päätökseen liitetyt sitoumukset;

f) toimittaa kirjallisen selvityksen luonnoksen komissiolle, Itävallalle ja ÖVAGille 30 päivän kuluessa kunkin puolivuotiskauden päättymisestä. Komissio, Itävalta ja ÖVAG voivat esittää luonnoksesta huomautuksia viiden työpäivän kuluessa. Viiden työpäivän kuluessa huomautusten vastaanottamisesta toimitsijamies laatii lopullisen selvityksen, johon hän mahdollisuuksien mukaan ja oman harkintavaltansa mukaisesti sisällyttää huomautukset, ja toimittaa sen komissiolle. Vasta tämän jälkeen toimitsijamies toimittaa Itävallalle ja ÖVAGille jäljennöksen lopullisesta selvityksestä. Jos selvitysluonnos tai lopullinen selvitys sisältää tietoa, jota ei saa paljastaa ÖVAGille, ÖVAG saa selvitysluonnoksesta ja lopullisesta selvityksestä vain version, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja. Toimitsijamies ei missään olosuhteissa toimita selvityksen mitään versiota Itävallalle ja/tai ÖVAGille, ennen kuin se on toimitettu komissiolle.

g) Selvityksessä tarkastellaan toimitsijamiehen toimeksiannossa määritettyjen velvoitteiden täyttämistä ja sitoumusten noudattamista ÖVAGissa, jotta komissio voi arvioida, hallitaanko ÖVAGia sitoumusten mukaisesti. Komissio voi tarvittaessa määrittää selvityksen tarkemman sisällön. Näiden selvitysten lisäksi toimitsijamies raportoi pikaisesti kirjallisesti komissiolle, jos sillä on syytä epäillä, että ÖVAG ei täytä näitä sitoumuksia, ja lähettää ÖVAGille samaan aikaan version, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja.

D. **ÖVAGin tehtävät ja velvollisuudet**

xi) ÖVAG takaa ja vaatii neuvonantajiaan takaamaan kaiken yhteistyön, avun ja tiedotuksen, jota toimitsijamies voi toimeksiantonsa mukaisesti perustellusti vaatia tehtäviensä suorittamiseksi. Toimitsijamiehellä on rajoittamaton pääsy kaikkeen ÖVAGin tai myytävän liiketoiminnan kirjanpitoon, rekistereihin, asiakirjoihin, hallintoon tai muihin henkilökuntaa, tiloja, toimipaikkoja ja teknisiä näkökohtia koskeviin tietoihin, jotka ovat tarpeen toimitsijamiehen toimeksiannossa määritettyjen tehtävien hoitamiseksi. ÖVAG antaa toimitsijamiehen käyttöön yhden tai useamman toimistotilan omissa liiketiloissaan ja tämä voi keskustella kaikkien ÖVAGin työntekijöiden kanssa, jotta toimitsijamies saa kaikki tiedot, jotka ovat tarpeen toimitsijamiehen tehtävien hoitamiseksi.

xii) Toimitsijamies voi ÖVAGin kustantamana nimittää neuvonantajia (etenkin yritysten rahoituksen tai oikeudellisten kysymysten alalla), jos ÖVAG hyväksyy nimittämisen (hyväksyntää ei saa evätä tai viivyttää perusteettomasti) ja jos toimitsijamies katsoo, että tällaisten neuvonantajien nimittäminen on tarpeen tai asianmukaista oman toimeksiantonsa mukaisten tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseksi, edellyttäen että toimitsijamiehestä johtuvat maksut ja muut kustannukset ovat kohtuulliset. Jos ÖVAG ei hyväksy toimitsijamiehen ehdottamia neuvonantajia, komissio voi hyväksyä neuvonantajien nimittämisen kuultuaan ÖVAGia. Vain toimitsijamies voi antaa ohjeita neuvonantajille.

E. **Toimitsijamiehen korvaaminen, tehtävistä vapauttaminen ja uudelleennimittäminen**

xiii) Jos toimitsijamies keskeyttää sitoumuksissa määritetyt tehtävänsä etuajassa tai muusta hyvästä syystä, esimerkiksi jos toimitsijamies on eturistiriitatilanteessa,

a) komissio voi toimitsijamiestä kuultuaan vaatia ÖVAGia korvaamaan toimitsijamiehen tai

b) ÖVAG voi komission hyväksynnällä korvata toimitsijamiehen.

xiv) Jos toimitsijamies vapautetaan tehtävistään E osan xiii kohdan mukaisesti, toimitsijamiestä voidaan vaatia jatkamaan tehtäviensä hoitamista, kunnes tehtävään on nimitetty uusi toimitsijamies, jolle kyseinen toimitsijamies on antanut kaikki olennaiset tiedot. Uusi toimitsijamies nimitetään A osan i–vi kohdassa määritetyn menettelyn mukaisesti.

xv) Lukuun ottamatta E osan xiii kohdassa tarkoitettua tehtävistä vapauttamista, toimitsijamiehen tehtävät päättyvät vasta, kun komissio on vapauttanut hänet tehtävistään. Vapauttaminen toteutetaan, kun kaikki toimitsijamiehelle annetut velvoitteet on täytetty. Komissio voi kuitenkin milloin tahansa vaatia toimitsijamiehen uudelleennimittämistä, jos myöhemmin havaitaan, että asiaa koskevia korjaustoimia ei ole pantu täydellisesti ja asianmukaisesti täytäntöön.